

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (štvrtá komora)

z 9. septembra 2008 *

Vo veci T-75/06,

Bayer CropScience AG, so sídlom v Mohane nad Rýnom (Nemecko),

Makhteshim-Agan Holding BV, so sídlom v Roterdame (Holandsko),

Alfa Georgika Efodia AEVE, so sídlom v Aténach (Grécko),

Aragonesas Agro, SA, so sídlom v Madride (Španielsko),

v zastúpení: C. Mereu a K. Van Maldegem, advokáti,

žalobcovia,

ktorých v konaní podporuje:

European Crop Protection Association (ECPA), so sídlom v Bruseli (Belgicko),
v zastúpení: D. Waelbroeck a N. Rampal, advokáti,

vedľajší účastník konania,

* Jazyk konania: angličtina.

proti

Komisií Európskych spoločenstiev, v zastúpení: B. Doherty a L. Parpala,
splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorú v konaní podporuje:

Španielske kráľovstvo, v zastúpení: J. Rodríguez Cárcomo, abogado del Estado,

vedľajší účastník konania,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie 2005/864/ES z 2. decembra 2005 o nezaradení endosulfánu do prílohy I k smernici Rady 91/414/EHS a odňatí povolení pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce túto účinnú látku (Ú. v. EÚ L 317, s. 25),

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV (štvrtá komora),

v zložení: predseda komory O. Czúcz (spravodajca), sudcovia J. D. Cooke a I. Labucka,
tajomník: C. Kristensen, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. februára 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny rámec

Ustanovenia Zmluvy

- 1 Článok 95 ods. 3 ES ustanovuje, že Komisia vo svojich návrhoch Rade na účely aproximácie ustanovení zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré smerujú k vytváraniu a fungovaniu vnútorného trhu, týkajúcich sa zdravia, bezpečnosti, ochrany životného prostredia a ochrany spotrebiteľa, berie za základ vysokú úroveň takejto ochrany, prihliadajúc najmä na vývoj vychádzajúci z nových vedeckých poznatkov.

- 2 Článok 152 ods. 1 ES uvádza, že pri stanovení a uskutočňovaní všetkých politík a činností Spoločenstva sa zabezpečí vysoká úroveň ochrany zdravia ľudí.

Smernica 91/414/EHS

- 3 Smernica Rady 91/414/EHS z 15. júla 1991 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh (Ú. v. ES L 230, s. 1; Mim. vyd. 03/011, s. 332) zavádza režim Spoločenstva uplatňujúci sa na povoľovanie a zrušovanie povolení na uvádzanie prípravkov na ochranu rastlín na trh.
- 4 Článok 4 smernice 91/414 stanovuje, že „členské štáty zabezpečia, že prípravok na ochranu rastlín nebude povolený, pokiaľ... jeho účinné látky nebudú uvedené v prílohe I“.
- 5 Podmienky na zaradenie účinných látok do prílohy I sú presne vymedzené v článku 5 smernice 91/414:

„1. Vzhľadom na súčasné vedecké a technické poznatky bude účinná látka zaradená do prílohy I na počiatočnú dobu neprevyšujúcu 10 rokov, ak sa dá očakávať, že prípravky na ochranu rastlín obsahujúce účinnú látku budú spĺňať nasledujúce podmienky:

- a) ich rezíduá spôsobené aplikáciou podľa správnej odbornej praxe ochrany rastlín nebudú mať žiadne škodlivé účinky na zdravie ľudí alebo zvierat alebo na spodnú vodu a ani žiadny neprijateľný vplyv na životné prostredie, a dané rezíduá — pokiaľ sú toxikologicky alebo ekologicky významné — sa dajú stanoviť všeobecne používanými metódami;

- b) ich používanie v súlade so správnou odbornou praxou ochrany rastlín nemá žiadne škodlivé účinky na zdravie ľudí alebo zvierat a ani žiadny nepriateľný vplyv na životné prostredie, ako je uvedené v článku 4 ods. 1 písm. b) iv) a v).

2. Pri zaraďovaní účinnej látky do prílohy I sa bude prihliadať najmä na:

- a) kde je to dôležité, prijateľný denný príjem (ADI) pre človeka;
- b) v prípade potreby prijateľná hladina vystavenia pracovníka;
- c) kde je to dôležité, odhad rozpadu a rozšírenia v životnom prostredí, ako aj jej vplyvu na necielené druhy.

...“

6 Článok 6 smernice 91/414 stanovuje:

„1. O zaradení účinnej látky do prílohy I sa rozhodne v súlade s postupom uvedeným v článku 19.

...

II - 2090

2. Členský štát, ktorý obdrží žiadosť o zaradenie účinnej látky do prílohy I, zabezpečí bez zbytočného zdržiavania, aby bola dokumentácia, o ktorej sa predpokladá, že spĺňa požiadavky prílohy II zaslaná zo strany žiadateľa ostatným členským štátom a Komisii spolu s dokumentáciou, ktorá je v súlade s prílohou III aspoň o jednom prípravku obsahujúcom túto účinnú látku. Komisia bude informovať o dokumentácii Stály výbor pre zdravie rastlín uvedený v článku 19 s cieľom preskúmania.

3. Bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia odseku 4, na žiadosť členského štátu a do troch až šiestich mesiacov po dátume oznámenia výboru uvedenom v článku 19, sa musí stanoviť postupom uvedeným v článku 20, či bola dokumentácia predložená v súlade s požiadavkami príloh II a III.

4. Ak vyhodnotenie dokumentácie uvedenej v odseku 2 preukáže, že sú potrebné ďalšie informácie, tak Komisia môže žiadateľa požiadať o predloženie týchto informácií. Žiadateľ alebo jeho splnomocnený zástupca môže byť požiadaný zo strany Komisie o predloženie svojich pripomienok, a to najmä vtedy, keď sa predpokladá nepriaznivé rozhodnutie.

...“

- 7 Na účinné látky, ktoré nie sú zaradené do prílohy I smernice 91/414, sa za určitých okolností môže vzťahovať odchylná prechodná právna úprava. V tejto súvislosti článok 8 ods. 2 smernice 91/414 stanovuje, že „... členský štát môže počas obdobia 12 rokov nasledujúcich po oznámení tejto smernice povoliť uvedenie na trh na svojom území prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich účinné látky, ktoré nie sú uvedené v prílohe I, ktoré sú už na trhu dva roky po dátume oznámenia tejto smernice“. Táto lehota dvanástich rokov, ktorá uplynula 26. júla 2003, bola pre niektoré účinné látky predĺžená nariadením Komisie (ES) č. 2076/2002 z 20. novembra 2002, ktorým sa predlžuje časová lehota uvedená v článku 8 ods. 2 smernice Rady 91/414/EHS a ktorá sa týka nezariadenia určitých účinných látok do prílohy I uvedenej smernice a zrušenia

povolení pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúcich tieto účinné látky (Ú. v. ES L 319, s. 3; Mim. vyd. 03/037, s. 274), zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 1335/2005 z 12. augusta 2005, ktorým sa menia a dopĺňajú tiež rozhodnutia 2002/928/ES, 2004/129/ES, 2004/140/ES, 2004/247/ES a 2005/303/ES, pokiaľ ide o časové obdobie uvedené v článku 8 ods. 2 smernice Rady 91/414/EHS a pokračovanie v používaní určitých látok, ktoré nie sú zahrnuté v jej prílohe I (Ú. v. EÚ L 211, 2005, s. 6). Podľa tohto nariadenia sa lehota dvanástich rokov predlžuje do 31. decembra 2006, „ak pred príslušným dátumom nebolo prijaté alebo nie je prijaté rozhodnutie o zaradení alebo nezaradení príslušnej účinnej látky do prílohy I smernice 91/414/EHS“.

- 8 Počas tohto prechodného obdobia musia byť dotknuté účinné látky podľa článku 8 ods. 2 smernice 91/414 podrobené programu preskúmania, po ukončení ktorého môžu byť zaradené do prílohy I smernice 91/414, resp. zaradené nebudú, ak nespĺňajú požiadavky na bezpečnosť podľa článku 5 smernice 91/414, alebo ak požadované informácie a údaje potrebné na preskúmanie neboli predložené v predpísanej lehote. Opatrenia nevyhnutné na vykonávanie tohto programu budú nakoniec podľa článku 8 ods. 2 smernice 91/414 stanovené nariadením Komisie. Ďalej sa upresňuje, že preskúmanie účinnej látky sa vykonáva podľa postupu stanoveného v článku 19 smernice 91/414. Tento článok, v znení nariadenia Rady (ES) č. 806/2003 zo 14. apríla 2003, ktorým sa rozhodnutiu 1999/468/ES prispôsobujú ustanovenia týkajúce sa výborov, ktoré pomáhajú Komisii pri uplatňovaní jej vykonávacích právomocí stanovených v predpisoch Rady prijatých v súlade s konzultačným postupom (kvalifikovaná väčšina) (Ú. v. ES L 122, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 301), stanovuje, že Komisii pomáha regulačný výbor, stály výbor pre potravinový reťazec a zdravie zvierat (ďalej len „výbor“).

Nariadenie (EHS) č. 3600/92

- 9 Nariadenie Komisie (EHS) č. 3600/92 z 11. decembra 1992, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá na realizáciu prvého stupňa pracovného programu, na ktorý sa

vzťahuje článok 8 ods. 2 smernice Rady 91/414/EHS (Ú. v. ES L 366, s. 10; Mim. vyd. 03/013, s. 242), stanovuje konanie o posúdení viacerých účinných látok s ohľadom na ich možné zaradenia do prílohy I smernice 91/414/EHS. Medzi dotknutými látkami je uvedený endosulfán.

- 10 Konanie zakotvené v nariadení č. 3600/92 sa podľa článku 4 ods. 1 tohto nariadenia začína ohlásením, v zmysle ktorého „výrobca, ktorý si želá zaistiť zaradiť do prílohy I smernice [91/414] liečivo uvedené v prílohe I tohto nariadenia alebo akejkoľvek soli, esteru alebo amínu z tejto prílohy, oznámi to Komisii do 6 mesiacov odo dňa, keď toto nariadenie nadobudne účinnosť.“
- 11 Po preskúmaní ohlásení sa v súlade s článkom 5 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 3600/92 na účely posúdenia každej z dotknutých účinných látok určí spravodajský členský štát.
- 12 Po určení spravodajského členského štátu je každý ohlasovateľ povinný tomuto štátu v súlade s článkom 6 ods. 1 nariadenia č. 3600/92 odoslať „zhrňujúcu zložku [súhrnné dokumenty — *neoficiálny preklad*]“ a „úplnú zložku [kompletné dokumenty — *neoficiálny preklad*]“ uvedené v článku 6 ods. 2 a 3 tohto nariadenia. Súhrnné dokumenty zahŕňajú okrem iného kópiu ohlásenia, odporúčané podmienky použitia liečiva, ako aj dostupné zhrnutia a výsledky testov pre každý bod prílohy III smernice 91/414, ktoré sa týkajú ohodnotenia kritérií uvedených v článku 5 tejto smernice. Tieto údaje sa týkajú jedného alebo viacerých prípravkov, ktoré sú pre odporúčané podmienky použitia reprezentatívne, a ktoré sa pri zaradení účinnej látky do prílohy I tejto smernice musia zohľadniť. Kompletné dokumenty zahŕňajú protokoly a úplné správy z výskumov, ktoré sa týkajú všetkých už citovaných informácií. Podľa článku 6 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 3600/92, zmeneného a doplneného nariadením (ES) č. 2266/2000 z 12. októbra 2000 (Ú. v. ES L 259, s. 27; Mim. vyd. 03/030, s. 388), „oznamovateľ musí na základe predložených informácií o jednom alebo viacerých prípravkoch pre obmedzený rozsah reprezentatívnych spôsobov použitia preukázať, že je možné splniť požiadavky smernice [91/414] vzhľadom na kritériá uvedené v jej článku 5“.

- 13 Odoslanie súhrnných dokumentov a kompletných dokumentov spravodajskému členskému štátu ohlasovateľom sa uskutoční v lehote určenej Komisiou. Čo sa týka endosulfánu, posledný deň lehoty na predloženie týchto dokumentov bol nariadením Komisie (ES) č. 933/94 z 27. apríla 1994, ktorým sa ustanovujú účinné látky prípravkov na ochranu rastlín a určujú spravodajské členské štáty pre vykonávanie nariadenia Komisie (EHS) č. 3600/92 (Ú. v. ES L 107, s. 8; Mim. vyd. 03/016, s. 84) stanovený na 30. apríla 1995 a neskôr nariadením Komisie (ES) č. 2230/95 z 21. septembra 1995, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 933/94 (Ú. v. ES L 225, s. 1; Mim. vyd. 03/018, s. 196), bola lehota predĺžená do 30. októbra 1995. Podľa článku 6 ods. 1 nariadenia č. 3600/92 sú ohlasovatelia okrem toho povinní na účely prípadnej neskoršej konzultácie odoslať súhrnné dokumenty a kompletné dokumenty odborníkom z ostatných členských štátov, akceptovaných Komisiou.
- 14 Spravodajský členský štát potom preskúma súhrnné dokumenty a kompletné dokumenty a v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 3600/92 „ihneď po preskúmaní dokumentov zabezpečí, že ohlasovatelia podajú ostatným členským štátom a Komisii obnovenú súhrnnú zložku [obnovené súhrnné dokumenty — *neoficiálny preklad*].“ Článok 7 ods. 2 nariadenia č. 3600/92, zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 1199/97 z 27. júna 1997 (Ú. v. ES L 170, s. 19; Mim. vyd. 03/021, s. 166), stanovuje, že „členský štát spravodajca [môže] požiadať oznamovateľov, aby zlepšili svoje dokumentačné spisy alebo aby ich doplnili“ a „okrem toho, od začiatku tohto preverovania môže členský štát spravodajca konzultovať s odborníkmi z iných členských štátov a môže požiadať o doplňujúce technické alebo vedecké informácie z ostatných členských štátov na pomoc pri hodnotení“.
- 15 Spravodajský členský štát vypracuje správu o posúdení predložených dokumentov a v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 3600/92 ju najneskôr dvanásť mesiacov po obdržaní dokumentov pošle Komisii. Táto správa musí obsahovať najmä odporúčanie na zaradenie príslušnej účinnej látky do prílohy I smernice 91/414.
- 16 Článok 7 ods. 3 nariadenia č. 3600/92, zmeneného a doplneného nariadením č. 1199/97 stanovuje, že po obdržaní súhrnnej dokumentácie a správy uvedenej v odseku 1 Komisia postúpi túto dokumentáciu a správu výboru na preverenie. Skôr ako sa dokumentácia a správa postúpi výboru, Komisia rozošle spravodajcovu správu

členským štátom pre informáciu. Okrem toho predtým, ako sa dokumentácia a správa postúpi výboru, môže sa zorganizovať konzultácia odborníkov z členských štátov a Komisia môže konzultovať s niektorými alebo so všetkými oznamovateľmi o správe alebo častiach správy o príslušnej účinnej látke.

- 17 Článok 7 ods. 3a nariadenia č. 3600/92, ktorý bol doplnený nariadením č. 1199/97, stanovuje, že Komisia po tomto preverení predloží výboru buď návrh smernice, ktorou sa účinná látka zaraďuje do prílohy I smernice, alebo návrh rozhodnutia adresovaného členským štátom o zrušení povolenia na používanie prípravkov na ochranu rastlín, ktoré obsahujú účinnú látku, alebo návrh rozhodnutia adresovaného členským štátom o takomto zrušení povolenia s možnosťou opätovného posúdenia zaradenia účinnej látky do prílohy I k tejto smernici po predložení výsledkov doplňujúcich skúšok alebo doplňujúcich informácií, alebo nakoniec návrh rozhodnutia o odložení zaradenia účinnej látky do prílohy I tejto smernice až do predloženia výsledkov doplňujúcich skúšok alebo informácií.
- 18 Popritom prvá zarážka prvého pododseku článku 7 ods. 4 nariadenia č. 3600/92, zmeneného a doplneného nariadením č. 2266/2000, stanovuje, že ak sa po ukončení posúdenia výborom ukáže, že sú potrebné výsledky niektorých testov alebo dodatočné informácie, Komisia určí lehotu, v rámci ktorej je tieto výsledky potrebné odoslať. Tento článok upresňuje:

„Týmto časovým limitom bude 25. máj 2002, ak Komisia nestanoví pre konkrétnu účinnú látku skorší časový limit s výnimkou výsledkov dlhodobých štúdií, ktoré členský štát spravodajca a Komisia označia v priebehu preverovania dokumentácie za potrebné, a pri ktorých sa neočakáva, že budú do stanoveného konečného termínu úplne skompletizované za predpokladu, že predložené informácie obsahujú dôkazy o tom, že tieto štúdie boli začaté a ich výsledky budú predložené najneskôr 25. mája 2003. Vo výnimočných prípadoch, keď nebolo možné, aby členský štát spravodajca a Komisia

určili tieto štúdie do 25. mája 2001, je možné stanoviť alternatívny dátum dokončenia týchto štúdií za predpokladu, že oznamovateľ poskytne členskému štátu spravodajcovi do 25. mája 2002 dôkaz, že tieto štúdie boli začaté do troch mesiacov od žiadosti o ich vypracovanie a tiež protokol a správu o pokroku prác na štúdiách.“

- 19 Článok 7 ods. 4 nariadenia č. 3600/92, ktorý bol doplnený nariadením č. 2266/2000, tiež stanovuje:

„... novo predkladané štúdie nebudú prijaté. Členský štát spravodajca môže so súhlasom Komisie požiadať oznamovateľov, aby predložili ďalšie [dodatočné — *neoficiálny preklad*] údaje potrebné pre objasnenie obsahu dokumentácie. Členský štát spravodajca musí ihneď informovať Komisiu o tých aktívnych [účinných — *neoficiálny preklad*] látkach, pre ktoré neboli do stanoveného časového limitu predložené výsledky alebo informácie uvedené v prvej zarážke. Komisia musí podľa ustanovenia posledného pododseku článku 8 (2) smernice rozhodnúť o nezaradení týchto aktívnych [účinných — *neoficiálny preklad*] látok do prílohy I smernice a uviesť dôvody nezaradenia...“

- 20 Článok 7 ods. 5 nariadenia č. 3600/92 stanovuje, že „Komisia predloží výboru návrh rozhodnutia na nezaradenie do prílohy I smernice v súlade s posledným pododsekom článku 8 (2) smernice v prípade, že... spravodajský členský štát informoval Komisiu o tom, že ohlasovatelia nepredložili výsledky uvedené v prvej zarážke odseku 4 v ustanovenom časovom limite“.

- 21 Podľa článku 8 nariadenia č. 3600/92, zmeneného a doplneného nariadením č. 2266/2000, spravodajský členský štát musí po obdržaní výsledkov z dodatočných testov alebo dodatočných informácií tieto preskúmať a zabezpečiť, aby ich ohlasovateľ odoslal ostatným členským štátom a Komisii, ako aj aby najneskôr do šiestich mesiacov od prevzatia týchto výsledkov alebo informácií odoslal svoje vyhodnotenie dokumentácie ako prílohu k správe o posúdení, ktorá už bola Komisii predložená s odporúčením o zaradení alebo nezaradení účinnej látky do prílohy I smernice 91/414.
- 22 Podľa článku 8 ods. 3 nariadenia č. 3600/92, zmeneného a doplneného nariadením č. 2266/2000, po prevzatí správy spravodajského členského štátu Komisia postúpi správu výboru na preskúmanie. Uvedené ustanovenie stanovuje, že „predtým, než Komisia postúpi dokumentáciu a správu výboru, rozošle spravodajcovu správu členským štátom pre informáciu a môže organizovať konzultácie odborníkov z jedného alebo viacerých členských štátov“. Ďalej sa uvádza, že „Komisia môže prekonzultovať správu o príslušnej aktívnej [účinnnej — *neoficiálny preklad*] látke alebo časti tejto správy s niektorými alebo so všetkými oznamovateľmi aktívnych [účinných — *neoficiálny preklad*] látok“, a že „členský štát spravodajca poskytne v priebehu týchto konzultácií potrebnú technickú a vedeckú pomoc“. Po preverke vykonanej výborom mu Komisia predloží návrh rozhodnutia, ktorým sa táto aktívna [účinná — *neoficiálny preklad*] látka zaraďuje, resp. nezaraďuje do prílohy I smernice 91/414.

Okolnosti predchádzajúce sporu

Konanie o posúdení

- 23 Endosulfán je účinná látka používaná najmä na výrobu pesticídov. Účinkuje ako jed pri kontakte s množstvom druhov hmyzu a roztočov na početných plodinách, ako je bavlna a veľa druhov ovocia a zeleniny.

- 24 Žalobcovia Bayer CropScience AG, Makhteshim-Agan Holding BV, Alfa Geor-gika Efodia A EVE a Aragonesas Agro, SA sú spoločnosti, ktorých predmetom činnosti je výroba a uvádzanie endosulfánu a prípravkov na ochranu rastlín na báze endosulfánu na trh.
- 25 Na základe nariadenia č. 933/94 bolo Španielske kráľovstvo určené ako spravodajský členský štát poverený skúmaním endosulfánu. Z jeho prílohy 3 vyplýva, že uvedený členský štát poveril ako príslušný orgán na vykonávanie tejto úlohy v súlade s článkom 3 nariadenia č. 3600/92 španielske Ministerstvo poľnohospodárstva, rybolovu a potravi-nárstva (ďalej len „MAPA“). MAPA zverilo vypracovanie správ o posúdení týkajúcich sa účinných látok na účely ich zaradenia do prílohy I smernice 91/414 Instituto Nacional de Investigación y Tecnología Agraria y Alimentaria (Národný ústav pre výskum a poľnohospodársku a potravinovú technológiu, ďalej len „INIA“). INIA bol v dôsledku toho poverený vypracovaním návrhu správy o posúdení pre endosulfán a zúčastnil sa diskusií odborníkov organizovaných Komisiou.
- 26 Pred časovým limitom 31. októbra 1995 doručili Španielskemu kráľovstvu zložky v zmysle článku 6 nariadenia č. 3600/92, týkajúce sa endosulfánu, iba Makhteshim Agan International Coordination Center a AgrEvo GmbH, teraz nazývaný Bayer CropScience AG. Makhteshim Agan International Coordination Center a AgrEvo spojili svoje úsilie v rámci pracovnej skupiny označenej ako „pracovná skupina endosulfán“ (ďalej len „pracovná skupina“).
- 27 V priebehu februára 2000 Španielske kráľovstvo adresovalo Komisii návrh správy o posúdení týkajúcej sa endosulfánu, ktorá ho následne zaslala členským štátom a AgrEvo ako zástupcovi pracovnej skupiny. Predbežný návrh tejto správy bol zaslaný niekoľko mesiacov skôr pracovnej skupine. V návrhu správy o posúdení dospelo Španielske kráľovstvo k záveru, že rozhodnutie o zaradení endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 by malo byť odložené až do získania a preskúmania dodatočných informácií identifikovaných v návrhu správy o posúdení.

- 28 V období od januára do júla 2001 sa konali viaceré stretnutia odborníkov z viacerých členských štátov s cieľom preskúmať návrh správy o posúdení a pripomienky, ktoré vyvolal v rámci posudzovania odborníkmi z iných členských štátov, ako stanovuje článok 7 ods. 2 nariadenia č. 3600/92, na základe ktorého Komisia vytvorila v spolupráci s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi rámec pre diskusie na účely vykonania tohto typu posúdenia s názvom European Commission Co-ordination (ECCO). Členovia pracovnej skupiny sa na týchto diskusiách zúčastnili.
- 29 Dňa 27. júna 2001 bola správa vypracovaná v nadväznosti na toto preskúmanie rozoslaná členským štátom a 25. augusta 2001 pracovnej skupine s cieľom získať doplňujúce pripomienky a vysvetlenia.
- 30 Keďže sa zistilo, že na preskúmanie endosulfánu sú potrebné niektoré dodatočné informácie, Komisia prijala 21. novembra 2001 rozhodnutie 2001/810/ES týkajúce sa rozhodnutia o možnom zaradení určitých účinných látok do prílohy I smernice 91/414/EHS (Ú. v. ES L 305, s. 32; Mim. vyd. 03/034, s. 188), ktoré predĺžilo časový limit pre predloženie nových údajov týkajúcich sa endosulfánu do 25. mája 2002 a pre dlhodobé štúdie do 31. mája 2003, pričom tieto lehoty zodpovedali lehotám stanoveným v článku 7 ods. 4 nariadenia č. 3600/92.
- 31 V máji 2002 predložila pracovná skupina nové údaje v súlade s časovým harmonogramom stanoveným rozhodnutím 2001/810. V júli 2002 zahájila so Španielskym kráľovstvom diskusie o možnosti oznámiť štúdie týkajúce sa odlišnej formulácie endosulfánu. Pôvodne oznámená formulácia bola vo forme zmáčateľného prášku (WP) alebo emulgovateľného koncentrátu (EC), zatiaľ čo nový prípravok mal formu suspenzie kapsúl (CS). Podľa pracovnej skupiny by táto nová formulácia mohla odstrániť určité pochybnosti, ktoré už Španielske kráľovstvo vyjadrilo. Počas stretnutia, ktoré sa konalo 17. júla 2002, zástupcovia Španielskeho kráľovstva vyhlásili, že túto novú dokumentáciu nemôžu prijať a navrhli žalobcom vyžiadať si v tejto súvislosti neformálny súhlas Komisie. Tento súhlas žalobcovia nezískali.

- 32 V máji 2003 predložili žalobcovia dlhodobé štúdie uvedené v rozhodnutí 2001/810, pričom k nim doložili niektoré nové údaje, konkrétne novú dokumentáciu v súlade s prílohou III smernice 91/414 (pozri bod 6 vyššie) týkajúcu sa formulácie CS (ďalej len „dokumentácia CS“).
- 33 Dňa 22. januára 2004 sa konala schôdza pracovnej skupiny so španielskymi orgánmi, počas ktorej odborník v oblasti životného prostredia a ekotoxikológie vyjadril určité obavy týkajúce sa endosulfánu.
- 34 Dňa 26. januára 2004 obdržala pracovná skupina od Španielskeho kráľovstva správu týkajúcu sa vyhodnotenia údajov predložených pracovnou skupinou počas mája 2002 a mája 2003 vo forme prílohy k správe o posúdení a aktualizovanú verziu hodnotiacich tabuliek.
- 35 Dňa 17. mája 2004 sa konala trojstranná schôdza, ktorej sa zúčastnila Komisia, Španielske kráľovstvo a pracovná skupina na základe článku 6 ods. 4 smernice 91/414. Na tejto schôdzi Komisia upozornila na problémy vyvolané endosulfánom a oznámila, že zamýšľa navrhnúť výboru nezaradiť endosulfán do prílohy I k smernici 91/414. Vyzvala tiež pracovnú skupinu, aby predložila svoje pripomienky pred 21. júnom 2004, pričom upresnila, že žiadna nová štúdia na podporu jej tvrdení nebude môcť byť akceptovaná, pretože lehota 31. mája 2003 už uplynula.
- 36 Dňa 25. júna 2004 zástupcovia pracovnej skupiny adresovali Komisii poštovú zásielku s cieľom napadnúť spôsob, akým bolo vykonané skúmanie endosulfánu a získať súhlas na predloženie určitých dodatočných technických vysvetlení, a predložili doplňujúce tvrdenia a tiež nové štúdie.

- 37 Listom z 12. júla 2004 Komisia žiadala spravodajský členský štát nebrať do úvahy nové štúdie predložené pracovnou skupinou. Kópia tohto listu bola zaslaná pracovnej skupine.
- 38 Dňa 24. septembra 2004 zaslala pracovná skupina Komisii list, v ktorom ju v podstate požiadala, aby vrátila preskúmanie endosulfánu spravodajskému členskému štátu s pokynom, aby preskúmal všetky relevantné údaje a vyzvala ju, aby vyjadrila svoje stanovisko v lehote 60 dní.
- 39 Listom z 26. novembra 2004 Komisia odpovedala, že pripravuje návrh nezaradiť endosulfán do prílohy I k smernici 91/414 a že má v úmysle predložiť tento návrh výboru pri jeho prvom zasadnutí v roku 2005. Komisia rovnako uviedla, že v liste z 12. júla 2004 pripomenula postup stanovený nariadením č. 3600/92, ako aj lehoty stanovené pre ukončenie skúmania látok.
- 40 Návrhom zapísaným do registra kancelárie Súdu prvého stupňa 31. januára 2005 žalobcovia podali žalobu na nečinnosť (vec T-34/05, Bayer CropScience a i./Komisia).
- 41 Samostatným podaním doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 31. januára 2005 Makhteshim-Agan Holding, Aragonesas Agro a Alfa Georgika Efodia podali návrh na nariadenie určitých predbežných opatrení týkajúcich sa posúdenia endosulfánu na účely jeho prípadného zaradenia do prílohy I k smernici 91/414.

42 Uznesením z 27. apríla 2005 predseda Súdu prvého stupňa zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

43 Uznesením zo 6. septembra 2006 rozhodla tretia komora Súdu prvého stupňa, že už nie je potrebné rozhodnúť o žalobe na nečinnosť vzhľadom na to, že Komisia prijala rozhodnutie 2005/864/ES z 2. decembra 2005 o nezaradení endosulfánu do prílohy I k smernici Rady 91/414/EHS a odňatí povolení pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce túto účinnú látku (Ú. v. EÚ L 317, s. 25, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Napadnuté rozhodnutie

44 V napadnutom rozhodnutí Komisia dospela k záveru, že podmienky na zaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 nie sú splnené. V článku 1 tohto rozhodnutia preto uvádza, že endosulfán sa nezaraďuje ako účinná látka do prílohy I k smernici 91/414. V odôvodnení 8 napadnutého rozhodnutia Komisia zhrňa dôvody tohto nezaradenia:

„Počas hodnotenia tejto účinnej látky sa označilo niekoľko oblastí záujmu. Išlo najmä o ďalšie pôsobenie a správanie sa tejto účinnej látky vo vzťahu k životnému prostrediu, keďže jej proces rozpadu nie je úplne jasný, a pri pôdnom, vodnom/sedimentačnom rozpade, ako aj pri štúdiách mezokozmu boli nájdené neznáme metabolity. Mnohé obavy stále existujú v ekotoxikológii, pretože na základe dostupných informácií nie je možné v dôsledku prítomnosti uvedených metabolitov v dostatočnej miere riešiť dlhodobé riziko. Okrem toho nie je na základe dostupných informácií dostatočné ani riešenie vystavenia prevádzkovateľov pri vnútorných podmienkach [v uzavretom priestore — *neoficiálny preklad*]. Navyše je endosulfán prchavá látka, jej hlavný

metabolit je trvalý a bol nájdený pri výsledkoch monitorovania regiónov, kde sa táto látka nepoužila. Keďže tieto problémy zostávajú nevyriešené, z hodnotenia vykonaného na základe predložených informácií následne nevyplýva, že by sa dalo očakávať, že prípravky na ochranu rastlín obsahujúce endosulfán budú za navrhovaných podmienok používania vo všeobecnosti spĺňať požiadavky stanovené v článku 5 ods. 1 písm. a) a b) smernice 91/414...“

- 45 Podľa článku 2 napadnutého rozhodnutia členské štáty zabezpečia vyňatie povolení pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce endosulfán do 2. júna 2006, od 3. decembra 2005 neudeľovanie a neobnovovanie povolení pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce endosulfán a vymedzenie podmienok, za ktorých budú mať určité členské štáty možnosť na účely osobitného užívania ponechať v platnosti povolenia pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúcich endosulfán do 30. júna 2007.
- 46 Podľa článku 3 napadnutého rozhodnutia môže členský štát udeliť držiteľovi povolenia, ktoré má skončiť, tolerančnú lehotu pri použití, pre ktoré má byť odňaté povolenie 2. júna 2006, vyprší do 2. júna 2007, a pri použití, pre ktoré má byť odňaté povolenie do 30. júna 2007, vyprší pred 31. decembrom 2007.
- 47 V odôvodnení 14 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že toto rozhodnutie neovplyvňuje predkladanie žiadostí pre endosulfán v súlade s ustanoveniami článku 6 ods. 2 smernice 91/414 v súvislosti s jeho možným zaradením do jej prílohy I.
- 48 Článok 4 napadnutého rozhodnutia stanovuje, že toto rozhodnutie je určené členskými štátom.

Konanie a návrhy účastníkov konania

- 49 Návrhom doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 27. februára 2005 podali žalobcovia túto žalobu.
- 50 Podaním doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 18. mája 2006 Španielske kráľovstvo požiadalo o povolenie vstupu ako vedľajší účastník konania do tohto konania na podporu návrhov Komisie. Uznesením z 30. júna 2006 predseda tretej komory Súdu prvého stupňa povolil tento vstup vedľajšieho účastníka do konania.
- 51 Podaním doručeným do kancelárie 12. júna 2006, European Crop Protection Association (ECPA) požiadala o povolenie vstupu ako vedľajší účastník konania do tohto konania na podporu návrhov žalobcov. Uznesením z 19. októbra 2006 predseda tretej komory Súdu prvého stupňa tomuto návrhu sa vyhovel. ECPA podala svoje vyjadrenie a ostatní účastníci konania podali pripomienky k nemu v stanovených lehotách.
- 52 Dňa 14. júna 2006 žalobcovia podali návrh na nariadenie opatrení na zabezpečenie priebehu konania, ktorý sa v podstate týkal predvolania a ústneho svedectva niektorých osôb zúčastnených na konaní o posúdení pre spravodajský členský štát a menovania znalca na účely zodpovedania niektorých otázok, ktoré formulovali. Ostatní účastníci konania podali pripomienky k tomuto návrhu v stanovených lehotách.

- 53 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa rozhodol o otvorení ústnej časti konania. V rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania Súd prvého stupňa vyzval 24. októbra 2007 žalobcov, Komisiu a Španielske kráľovstvo na zodpovedanie písomných otázok, čo vykonali v stanovenej lehote.
- 54 Prednesy účastníkov konania boli vypočuté na pojednávaní 12. februára 2008.
- 55 Žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, navrhujú, aby Súd prvého stupňa:
- vyhlásil žalobu za prípustnú a dôvodnú alebo, subsidiárne, pripojil otázky týkajúce sa prípustnosti k preskúmaniu veci samej,
  - zrušil napadnuté rozhodnutie,
  - zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.
- 56 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, navrhuje, aby Súd prvého stupňa:
- zamietol žalobu ako neprípustnú alebo nedôvodnú,
  - zaviazal žalobcov na náhradu trov konania.

O prípustnosti

- 57 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, bez toho, aby vzniesla námietku neprípustnosti, jednak vyjadruje pochybnosti, pokiaľ ide o právny záujem žalobcov na konaní a jednak spochybňuje aktívnu legitimáciu niektorých z nich.

O právnom záujme na konaní

Tvrdenia účastníkov konania

- 58 Podľa Komisie by zrušenie napadnutého rozhodnutia nevedlo nevyhnutne k priaznivejšiemu postaveniu žalobcov. Povolenie uviesť endosulfán na trh sa zachová do jeho posúdenia na základe prechodných ustanovení článku 8 ods. 2 smernice 91/414. Toto obdobie na preskúmanie uplynulo 31. decembra 2006. Ak by sa napadnuté rozhodnutie zrušilo, rozsudok by bol vyhlásený až po tomto dátume. V takom prípade by Komisia musela prijať opatrenia na výkon rozsudku v súlade s článkom 233 ES, ale v dôsledku uplynutia prechodného obdobia by už neexistoval jednoznačný právny základ na povolenie zachovania endosulfánu na trhu do nového posúdenia. Dokumentácia žalobcov by preto mala byť skôr predmetom posúdenia v súlade s článkom 6 smernice 91/414 ako v rámci programu preskúmania. Keďže žalobcovia môžu voľne oznámiť endosulfán na základe tohto článku 6 napriek tomu, že toto konanie prebieha, Komisia sa domnieva, že zrušenie napadnutého rozhodnutia by nezlepšilo ich situáciu, resp. iba v rozsahu, v akom by rozsudok mohol priniesť usmernenia týkajúce sa konaní o posúdení a kritérií posúdenia.
- 59 Žalobcovia spochybňujú tvrdenia Komisie.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 60 Treba zdôrazniť, že Komisia spochybňuje právny záujem žalobcov na konaní. Prinajmenšom sa zdá, že tvrdí, že žalobcovia stratili právny záujem na konaní v priebehu konania, najmä od 31. decembra 2006, teda dátumu uplynutia prechodného obdobia stanoveného v článku 8 ods. 2 smernice 91/414 v platnom znení. Zdá sa, že Komisia sa domnieva, že od tohto dátumu jednak prípravky žalobcov už nemajú povolenie na uvedenie na trh, ale že žalobcovia môžu oznámiť svoje účinné látky na základe článku 6 smernice 91/414, ktorý popisuje postup pri oznámení a zaradení účinných látok mimo prechodného režimu v článku 8 ods. 2 tejto smernice stanoveného pre účinné látky, pre ktoré už boli prípravky na ochranu rastlín uvedené na trh dva roky pred dňom oznámenia smernice, a jednak okrem článku 6 už neexistuje iný jednoznačný právny základ na posúdenie endosulfánu, pretože obdobie na posúdenie v rámci prechodného režimu stanovené v článku 8 ods. 2 smernice 91/414 uplynulo. Žalobcovia teda mohli získať rovnaký konečný výsledok, teda preskúmanie ich dodatočných údajov, na základe článku 6 smernice 91/414, ako aj prostredníctvom žaloby na neplatnosť.
- 61 Súd prvého stupňa konštatuje, že napadnuté rozhodnutie tým, že stanovuje nezaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 a ukladá povinnosť zrušiť povolenia pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce endosulfán členskými štátmi, je akt spôsobujúci ujmu, ktorého zrušenie by prinieslo prospech žalobcom, výrobcom a predajcom prípravkov na ochranu rastlín na báze endosulfánu. Právny záujem žalobcov na konaní v čase podania žaloby teda vznikol a je trvalý.
- 62 Okrem toho, v rozpore s tým, čo zrejme tvrdí Komisia, ani uplynutie prechodného obdobia na preskúmanie, ani existencia oznamovacieho postupu stanovená v článku 6 smernice 91/414, nemá vplyv na trvalú existenciu tohto právneho záujmu na konaní.

- 63 Pokiaľ ide o údajnú nemožnosť Komisie prijať nové rozhodnutie na základe článku 8 ods. 2 smernice 91/414 na účely výkonu prípadného zrušujúceho rozsudku, táto nemožnosť neovplyvňuje právny záujem žalobcov na konaní. V súlade s článkom 233 prvým odsekom ES je totiž Komisia povinná urobiť nevyhnutné opatrenia, aby vyhověla zrušujúcemu rozsudku. Komisia by totiž pri takom zrušení s retroaktívnym účinkom, ktorý by mu náležal, mala prijať rozhodnutie na základe oznámenej dokumentácie dotknutej týmto zrušením a rozhodovať ku dňu oznámenia [pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudok Súdu prvého stupňa z 2. mája 2006, O2 (Nemecko)/Komisia, T-328/03, Zb. s. II-1231, bod 48]. Skutočnosť, že sa vykonali zmeny v právnej úprave tvoriacej základ napadnutého rozhodnutia od jeho prijatia, teda nie je relevantná na posúdenie, či je pre žalobcov účelné uplatniť svoje výhrady, pokiaľ ide o vykonaný postup a dosiahnutý výsledok v rámci režimu platného v čase skutkových okolností.
- 64 Z uvedeného vyplýva, že tvrdenie založené na skutočnosti, že Komisia by musela v nadväznosti na zrušujúci rozsudok posúdiť endosulfán na základe postupu v článku 6 smernice 91/414, nie je relevantné. V každom prípade nemožno poprieť, že možnosť žalobcov vykonať nové oznámenie endosulfánu na základe článku 6 smernice 91/414, teda možnosť, na ktorú sa výslovne odvoláva napadnuté rozhodnutie vo svojom odôvodnení 14, je pre nich menej výhodné riešenie ako prípadné obnovenie prvého konania o posúdení po zrušujúcom rozsudku, v ktorom nastala prípadná protiprávnosť, takže možnosť žalobcov dať preskúmať endosulfán začatím nového konania na inom právnom základe nemá vplyv na ich záujem získať rozhodnutie Súdu prvého stupňa o platnosti prvého konania.
- 65 Žalobcovia preto majú právny záujem na získaní rozhodnutia Súdu prvého stupňa o žalobných dôvodoch uvádzaných proti napadnutému rozhodnutiu.

O aktívnej legitímácii

Tvrdenia účastníkov konania

- ⁶⁶ Komisia pripúšťa, že Bayer CropScience je osobne dotknutá napadnutým rozhodnutím, pretože sa zúčastnila správneho konania. Popiera však, že ostatní žalobcovia sa zúčastnili tohto konania a že by preto mohli byť považovaní za osobne dotknutých napadnutým rozhodnutím.
- ⁶⁷ Podľa žalobcov je každý z nich osobne dotknutý napadnutým rozhodnutím.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- ⁶⁸ Treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry, ak ide o stanovenie prípustnosti jednej a tej istej žaloby podanej viacerými žalobcami a žaloba je prípustná, pokiaľ ide o jedného z nich, nie je potrebné skúmať aktívnu legitímáciu ďalších žalobcov (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 24. marca 1993, CIREFS a i./Komisia, C-313/90, Zb. s. I-1125, bod 31; rozsudky Súdu prvého stupňa zo 6. marca 2002, Diputación Foral de Álava a i./Komisia, T-127/99, T-129/99 a T-148/99, Zb. s. II-1275, bod 52, a z 8. júla 2003, Verband der freien Rohrwerke a i./Komisia, T-374/00, Zb. s. II-2275, bod 57).

- 69 Vzhľadom na skutočnosť, že prvý žalobca, Bayer Cropscience, je, ako to uznáva aj samotná Komisia, priamo a osobne dotknutý napadnutým rozhodnutím, nie je potrebné preskúmať aktívnu legitímáciu ostatných žalobcov na účely určenia prípustnosti žaloby.
- 70 Z vyššie uvedeného vyplýva, že žaloba je prípustná.

O veci samej

- 71 Žalobcovia uvádzajú na podporu svojej žaloby tri žalobné dôvody. Prvý žalobný dôvod je založený na procesných vadách, nespravodlivej povahe konania o posúdení a porušení zásady ochrany legitímnej dôvery. Druhý žalobný dôvod je založený na porušení jednak článku 95 ods. 3 ES (prvá časť) a jednak článku 5 ods. 1 smernice 91/414 (druhá časť). Tretí žalobný dôvod je založený na porušení niektorých všeobecných zásad práva Spoločenstva. Súd prvého stupňa považuje za užitočné preskúmať spoločne prvý žalobný dôvod a druhú časť druhého žalobného dôvodu.

O prvom žalobnom dôvode založenom na procesných vadách, nespravodlivej povahe konania o posúdení a porušení zásady ochrany legitímnej dôvery a o druhej časti druhého žalobného dôvodu založeného na porušení článku 5 ods. 1 smernice 91/414

- 72 V rámci prvého žalobného dôvodu uplatňujú žalobcovia viaceré výhrady týkajúce sa predovšetkým skutočnosti, že napadnuté rozhodnutie je založené na iných kritériách ako sú kritériá špecifikované v smernici 91/414, skutočnosti, že posúdenie endosulfánu je neúplné a založené na selektívnom použití údajov, ktoré predložili, ďalej retroaktívneho uplatnenia nových usmernení a nových kritérií stanovených Komisiou po oznámení a predložení údajov, odmietnutí Komisiou poskytnúť im poradenstvo a dohodnúť sa v rámci zmeny kritérií a politiky posúdenia a odmietnutí preskúmať nové

údaje predložené ako priamu odpoveď na uplatnenie nových kritérií a/alebo usmernení týkajúcich sa posúdenia Komisiou v závere konania o posúdení.

- 73 Tieto výhrady sa v podstate vzťahujú k siedmym problematikám týkajúcim sa, po prvé, neznámeho metabolitu, po druhé, dokumentácie CS, po tretie, vystavenia prevádzkovateľov v uzavretom priestore, po štvrté, revidovanej správnej poľnohospodárskej praxe (SPP), po piate, klasifikácie endosulfánu ako perzistentnej organickej znečisťujúcej látky (POP) a perzistentnej bioakumulatívnej toxickéj látky (PBT), po šieste, použitia v skleníkoch a po siedme, vplyvu omeškania spôsobeného spravodajským členským štátom a Komisiou v konaní o posúdení. Tieto problematiky budú preskúmané v bodoch 96 až 206 nižšie.
- 74 Niektoré z vyššie uvedených siedmich problematik, ako aj výhrady uvádzané v rámci druhej časti druhého žalobného dôvodu založenej na porušení článku 5 ods. 1 smernice 91/414 sa týkajú otázky, či Komisia mala právo odmietnuť preskúmať niektoré údaje alebo štúdie, ktoré jej boli údajne predložené po uplynutí lehoty. Súd prvého stupňa sa domnieva, že užitočné by bolo najskôr preskúmať otázku uplatnenia procesných lehôt na predloženie štúdií vzhľadom na skutočnosť, že článok 5 ods. 1 smernice 91/414 uvádza, že rozhodnutie o zaradení účinnej látky do prílohy I k smernici sa musí uskutočniť „vzhľadom na súčasné vedecké a technické poznatky“, pretože sa týka všeobecného rámca posúdenia prejednávaneho prípadu.

O úvodnej otázke uplatnenia procesných lehôt a článku 5 ods. 1 smernice 91/414

— Tvrdenia účastníkov konania

- 75 Žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, v podstate vytykajú Komisii, že prijala rozhodnutie o nezaradení endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 z dôvodu

pochybností ohľadom jeho neškodnosti, založených na nedostatku informácií k určitému dátumu pred skončením prechodného obdobia. Podľa žalobcov však článok 5 ods. 1 smernice 91/414, podľa ktorého tieto rozhodnutia musia zohľadniť súčasné vedecké a technické poznatky, implikuje, že všetky údaje, ktoré predložili pred ukončením konania o posúdení, musia byť zohľadnené. Nepredĺženie lehôt na predloženie štúdií v prejednávanej veci predstavuje zjavne nesprávne posúdenie vzhľadom na skutočnosť, že práve konanie Komisie a Španielskeho kráľovstva zabránilo žalobcom dodržať zákonné lehoty. Na podporu svojich tvrdení uvádzajú rozsudok Súdneho dvora z 18. júla 2007, *Industrias Químicas del Vallés/Komisia* (C-326/05 P, Zb. s. I-6557, ďalej len „rozsudok IQV“).

76 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, sa domnieva, že článok 5 ods. 1 smernice 91/414 treba vykladať vo svetle všeobecného cieľa uvádzania prípravkov na ochranu rastlín na trh a systému, ktorý sa na tento účel zaviedol. Posúdenie prípravkov na ochranu rastlín slúži na zlepšenie poľnohospodárskej výroby, ale tiež na ochranu zdravia a životného prostredia. Podľa Komisie majú konania o posúdení umožniť veľmi podrobné preskúmanie a zároveň zabezpečiť, že rozhodnutia budú prijaté v primeranej lehote. Nakoniec by mala zaistiť rovnaké zaobchádzanie s podnikmi, ktoré oznámili účinné látky, a to so zreteľom na charakteristiky vlastné jednotlivým látkam. Extenzívny výklad tohto článku vykonaný žalobcami by viedol k scenáru, ktorý by paralyzoval celý systém uvádzania prípravkov na ochranu rastlín na trh, čo by bolo v rozpore s cieľmi tejto smernice. Okrem iného, rozsudok IQV, už citovaný v bode 75 vyššie, sa týka osobitného prípadu a nie je pre riešenie prejednávaného sporu relevantný.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

77 Žalobcovia tvrdia, že Komisia má povinnosť zohľadniť niektoré údaje a štúdie, ktoré jej predložili po lehote, čo v podstate znamená, že tvrdia, že sa mali v ich prospech predĺžiť procesné lehoty alebo že im mali byť poskytnuté nové lehoty.

- 78 Treba pripomenúť, že existujú presné právne ustanovenia týkajúce sa dĺžky všeobecného konania o posúdení účinných látok a lehoty na predloženie úplnej dokumentácie a doplňujúcich informácií. Nariadenie č. 3600/92 zmenené a doplnené nariadením č. 2266/2000 ako aj rozhodnutie 2001/810 stanovujú, že tieto lehoty uplynú pre endosulfán 25. mája 2002, pokiaľ ide o predloženie štúdií a dodatočných údajov, a 31. mája 2003, pokiaľ ide o dlhodobé štúdie. Zákonnosť týchto ustanovení nie je v prejednávanej veci spochybnená.
- 79 Treba tiež zdôrazniť, že z článku 7 ods. 4 nariadenia č. 3600/92 (pozri bod 18 vyššie) vyplýva, že Komisia má možnosť predĺžiť lehotu pre dlhodobé štúdie iba vo výnimočných prípadoch, teda ak spravodajský členský štát a Komisia nemohli pred 25. májom 2003 určiť dlhodobé štúdie považované za potrebné na preskúmanie dokumentácie. Navyše, oznamovateľ musí preukázať spravodajskému členskému štátu, že tieto štúdie boli začaté do troch mesiacov od žiadosti o ich vypracovanie a predložiť protokol a správu o pokroku prác na štúdiách pred 25. májom 2002. To sa však v prejednávanej veci nestalo, pretože sporné údaje a štúdie sa netýkali dlhodobých štúdií požadovaných posudzovateľmi.
- 80 Napriek tomuto jasnému právnemu rámcu treba vzhľadom na prejednávaný prípad preskúmať okolnosti, za ktorých by mohla existovať povinnosť Komisie poskytnúť predĺženie lehôt, najmä vzhľadom na skutočnosť, že prechodné obdobie na povolenie uvedenia endosulfánu na trh sa malo v zásade skončiť v júli 2003, ale v roku 2002 bolo predĺžené až do 31. decembra 2005 a nakoniec, v roku 2005, až do 31. decembra 2006 (pozri bod 7 vyššie), ak pred týmto dátumom nebolo prijaté rozhodnutie o zaradení alebo nezaradení príslušnej účinnej látky do prílohy I smernice 91/414.

- 81 V tejto súvislosti je však potrebné pripomenúť, že smernica 91/414, tak ako to vyplýva z jej piateho, šiesteho a deviateho odôvodnenia, má za cieľ odstrániť prekážky obchodu s prípravkami na ochranu rastlín v rámci Spoločenstva, zachovajúc pritom vysokú úroveň ochrany životného prostredia a zdravia ľudí a zvierat (rozsudok Súdneho dvora zo 14. septembra 2006, Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie, C-138/05, Zb. s. I-8339, bod 43).
- 82 Na to, aby Komisia mohla v tomto rámci účinne sledovať cieľ, ktorý jej bol stanovený, a vzhľadom na komplexné technické posúdenie, ktoré musí uskutočniť, musí jej byť priznaná rozsiahla miera voľnej úvahy (rozsudok IQV, bod 75 vyššie). Právomoc poskytnúť predĺženie lehoty sa taktiež spája s voľnou úvahou a závisí od okolností konkrétneho prípadu.
- 83 Výkon tejto voľnej úvahy však nemožno vyňať spod súdneho preskúmania. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že súd Spoločenstva musí v rámci tohto preskúmania overiť dodržanie procesných predpisov, vecnú správnosť skutkových zistení Komisie, a aj to, že nedošlo ani k zjavne nesprávnemu posúdeniu týchto skutkových okolností, ani k zneužitiu právomoci (rozsudky Súdneho dvora z 25. januára 1979, Racke, 98/78, Zb. s. 69, bod 5, a z 22. októbra 1991, Nölle, C-16/90, Zb. s. I-5163, bod 12).
- 84 Najmä ak sa jeden účastník konania odvoláva na zjavne nesprávne posúdenie, ktorého sa mala dopustiť príslušná inštitúcia, musí súd Spoločenstva overiť, či táto inštitúcia v danej veci obozretne a nestranne preskúmala všetky relevantné okolnosti, teda okolnosti podopierajúce závery, ktoré sú z nich vyvodené (pozri najmä rozsudok Súdneho dvora z 21. novembra 1991, Technische Universität München, C-269/90, Zb. s. I-5469, bod 14).

- 85 Treba tiež pripomenúť, že z článku 6 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 3600/92, zmeneného a doplneného nariadením č. 2266/2000 vyplýva, že oznamovateľ musí na základe predložených informácií o jednom alebo viacerých prípravkoch pre obmedzený rozsah reprezentatívnych spôsobov použitia preukázať, že je možné splniť požiadavky smernice 91/414 vzhľadom na kritériá uvedené v článku 5 tejto smernice. Dôkazné bremeno o neškodnosti účinnej látky teda spočíva na oznamovateľovi, čo žalobcovia mimochodom nespochybňujú.
- 86 Navyše je zrejmé, že predĺženie lehoty na posúdenie účinnej látky na neurčito by bolo v rozpore s cieľom sledovaným smernicou 91/414, ktorý spočíva v zabezpečení vysokého stupňa ochrany zdravia ľudí a zvierat.
- 87 Pokiaľ ide o odkaz na rozsudok IQV, bod 75 vyššie, treba upresniť, že vec, ktorá viedla k vydaniu tohto rozsudku, sa týkala veľmi osobitného skutkového rámca, ktorý sa odlišuje od prejednávaného prípadu, pretože rozhodnutie o odmietnutí zaradenia účinnej látky do prílohy I k smernici 91/414 v uvedenej veci sa prijalo z dôvodu neexistencie posúdenia v dôsledku nepredloženia úplnej pôvodnej dokumentácie. Spor sa teda vzťahoval na otázku týkajúcu sa lehoty uplatniteľnej na predloženie úplnej oznamovacej dokumentácie. V prejednávanom prípade však bolo rozhodnutie o nezaradení prijaté na záver konania o posúdení spočívajúcom predovšetkým na pôvodnom oznámení, ktoré bolo považované za úplné, na návrhu správy o posúdení, na konzultácii odborníkov z členských štátov a možnostiach pracovnej skupiny predložiť doplňujúce argumenty a štúdie s cieľom odpovedať na pochybnosti spravodajského členského štátu v návrhu správy o posúdení a v priebehu konzultácií s odborníkmi z členských štátov.
- 88 Napriek veľmi odlišnému skutkovému rámcu veci, ktorá viedla k vydaniu rozsudku IQV, bod 75 vyššie, v porovnaní s prejednávaným prípadom, treba zdôrazniť, že Súdny dvor po tom, ako uznal existenciu rozsiahlej miery voľnej úvahy Komisie pri výkone jej právomocí v rámci smernice 91/414, dospel k záveru, že Komisia vykonala zjavne nesprávne posúdenie tým, že odmietla poskytnúť spoločnosti Industrias Químicas del Vallés SA (ďalej len „IQV“) predĺženie lehoty stanovenej na predloženie úplnej pôvodnej dokumentácie pretože, na jednej strane, IQV nemala možnosť dodržať tieto lehoty kvôli, aspoň čiastočne, protichodnému správaniu príslušných orgánov a, na

druhej strane, predĺženie sporných lehôt bolo možné na základe danej právnej úpravy (rozsudok IQV, bod 75 vyššie, body 84 až 88).

⁸⁹ Z vyššie citovanej judikatúry možno vyvodiť záver, že v rámci rozhodnutia týkajúceho sa zaradenia látky, na ktorú sa vzťahuje konanie stanovené v článku 8 ods. 2 smernice, do prílohy I k smernici 91/414, sa lehota predĺži, ak jednak nie je nemožné odchyliť sa od procesných lehôt stanovených danou právnou úpravou a jednak účastníci, ktorí oznámili účinnú látku, sa ocitli v situácii spôsobenej vyššou mocou, ktorá im zabránila dodržať procesné lehoty, pričom takáto okolnosť by mohla nastať, ak nemožnosť dodržať tieto lehoty bola spôsobená, aspoň čiastočne, protichodným správaním príslušných orgánov.

⁹⁰ Pokiaľ ide o otázku, či Komisia nemala možnosť odchyliť sa od procesných lehôt v prejednávanej veci, treba skonštatovať, že Komisia v tejto súvislosti nepredkladá presvedčivé argumenty. Uvádza praktické a politické obmedzenia vyplývajúce zo skutočnosti, že sa v roku 2001 zaviazala voči Rade a Parlamentu prijať čo najväčšie množstvo rozhodnutí pred júlom 2003 a zdôrazňuje, že akékoľvek predĺženie lehoty je výnimočné a obmedzené. Navyše tvrdí, že všetky podniky, ktoré oznámili účinné látky, musia dodržiavať procesné lehoty a že vyhradenie zvláštneho zaobchádzania žalobcom by spôsobilo problémy porušenia rovnosti, najmä vzhľadom na podniky, ktoré vystúpili z konania z dôvodu uplynutia procesných lehôt, ktoré považovali za záväzné. Komisia tiež tvrdí, že ak by sa žalobcom povolilo neustále dodávať nové údaje do ich dokumentácie, bolo by potrebné venovať endosulfánu dodatočné zdroje na úkor iných látok, ktorých preskúmanie by sa oneskorilo.

91 Treba skonštatovať, že politické alebo praktické úvahy nie sú dostatočným dôvodom na zamietnutie predĺženia lehôt v konkrétnom prípade, ak by takéto predĺženie bolo nevyhnutné na zabezpečenie správneho a spravodlivého konania o posúdení. Okrem iného, tvrdenie Komisie založené na porušení rovnosti nemožno prijať, ak je predĺženie nevyhnutné v dôsledku osobitných okolností určitého konania o posúdení a jeho účastníkov. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že zásada rovnosti zaobchádzania neodporuje každému rozdielnemu zaobchádzaniu, ale zakazuje zaobchádzať s porovnateľnými situáciami rozdielne, a tým spôsobovať znevýhodnenie určitých súťažiteľov v pomere k iným, ak nie je také zaobchádzanie objektívne odôvodnené (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 5. apríla 2006, Deutsche Bahn/Komisia, T-351/02, Zb. s. II-1047, bod 137 a citovaná judikatúra).

92 V každom prípade treba skonštatovať, že samotné rozhodnutie 2001/810 stanovuje lehoty na predloženie odlišných údajov a štúdií pre určité látky. Napríklad lehota na predloženie štúdií, ktorá je pre väčšinu látok uvedených v tomto rozhodnutí do 25. mája 2002, je stanovená na 30. novembra 2002 pre chlorotoluron, na 31. decembra 2002 pre dinokap a na 31. januára 2003 pre benalaxyl. Pokiaľ ide o lehoty na predloženie dlhodobých štúdií, lehota pre endosulfán je stanovená na 31. mája 2003. Pre väčšinu iných látok uvedených v tomto rozhodnutí je stanovená do 25. mája 2003. Avšak lehota pre benomyl, chlorotoluron a dinokap je stanovená do 31. decembra 2003. Komisia v rozhodnutí 2001/810 uvádza, že tieto látky patria pod výnimočné prípady. Treba však skonštatovať, že článok 7 ods. 4 nariadenia č. 3600/92 zmeneného a doplneného nariadením č. 2266/2000 stanovuje predĺženie lehôt vo „výnimočných prípadoch“ iba pre dlhodobé štúdie. Rozhodnutie 2001/810 pritom umožňuje odchyliť sa od všeobecnej lehoty stanovenej do 25. mája 2002, v súvislosti s ktorou nariadenie č. 3600/92 neustanovuje možnosť odchyliť sa (pozri bod 18 vyššie). Z uvedeného vyplýva, že Komisia nepreukázala, že v prejednáwanej veci nemala možnosť predĺžiť procesné lehoty.

93 Je však ešte dôležité upresniť, že z odkazu na „súčasné vedecké a technické poznatky“ v článku 5 ods. 1 smernice 91/414 nemožno dospieť k záveru, že podniky, ktoré oznámili účinnú látku a ktoré sú konfrontované s možnosťou rozhodnutia o nezaradení účinnej látky do prílohy I k smernici 91/414, by mali mať možnosť predkladať nové údaje po dobu, pokiaľ budú pretrvávajúť pochybnosti o neškodnosti tejto účinnej látky. Takýto výklad uvedeného ustanovenia by bol v rozpore s cieľom vysokého stupňa

ochrany životného prostredia, zdravia ľudí a zvierat, na ktorom sa zakladá článok 5 ods. 1 smernice, pretože by znamenal, že účastníkovi, ktorý oznámil účinnú látku, na ktorom spočíva jednak dôkazné bremeno o jej neškodnosti a jednak má najlepšiu znalosť danej látky, by sa priznalo právo veta vo vzťahu k prípadnému rozhodnutiu o nezaradení dotknutej látky do prílohy I k smernici 91/414.

- 94 Okrem iného, takéto právo veta je o to viac nemysliteľné, že existuje možnosť, ako sa uvádza v odôvodnení 14 napadnutého rozhodnutia, oznámiť, resp. opätovne oznámiť účinnú látku na účely jej prípadného zaradenia do prílohy I k smernici na základe článku 6 ods. 2 tejto smernice.
- 95 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba preskúmať výhrady žalobcov s cieľom overiť, či sa v prejednávanej veci ocitli z dôvodu protichodného správania posudzovateľov v situácii spôsobenej vyššou mocou, ktorá im zabránila dodržať zákonné lehoty.

O prvej problematike týkajúcej sa neznámeho metabolitu

— Tvrdenia účastníkov konania

- 96 Žalobcovia v podstate tvrdia, že záver uvedený v odôvodnení 8 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého proces rozpadu účinnej látky nie je úplne jasný, a že pri pôdnom, vodnom/sedimentačnom rozpade, ako aj pri štúdiách mezokozmu boli

nájdené neznáme metabolity, a tiež záver, podľa ktorého mnohé obavy stále existujú v ekotoxikológii, pretože na základe dostupných informácií nie je možné v dôsledku prítomnosti uvedených metabolitov v dostatočnej miere riešiť dlhodobé riziko, spočívajú na zjavne nesprávnom posúdení a porušujú ich právo na obranu a ich legitímnu dôveru, takže konanie o posúdení bolo nespravodlivé.

- 97 Po prvé, žalobcovia tvrdia, že boli oneskorene informovaní, teda až v januári 2004, o problematike neznámeho metabolitu a predovšetkým o jeho zásadnom význame pre konanie o posúdení, takže nemali možnosť odpovedať na túto obavu posudzovateľov v zákonných lehotách. Na prítomnosť neznámeho metabolitu v procese rozpadu endosulfánu však upozorňovali už v máji 2002.
- 98 Po druhé, boli konfrontovaní s neustále sa vyvíjajúcimi usmerneniami, ktoré obsahovali meniace sa kritériá relevantnosti metabolitov, ktoré sa uplatňovali retroaktívnym spôsobom. Kritérium relevantnosti metabolitov, ktoré sú prítomné iba pod hladinou 10 % pôvodnej účinnej látky, ktoré použili posudzovatelia, bolo zavedené práve usmerneniami z roku 2002, ktorých uplatnenie sa predpokladalo iba na účinné látky oznámené počas tretej fázy programu preskúmania, ale ktoré sa uplatnili retroaktívne, keďže endosulfán bol súčasťou prvej fázy.
- 99 Po tretie, prítomnosť neznámeho metabolitu sa zistila v štúdií týkajúcej sa procesu rozpadu a nie rýchlosti rozpadu, ktorú žalobcovia neboli ani povinní vykonať, pretože vzťahovala na testy so sulfátom endosulfánu a nie so samotným endosulfánom. Posudzovatelia teda zohľadnili nevhodnú štúdiu, aby tak vyzdvihli tento problém, ktorý problémom nie je.

- 100 Po štvrté, zohľadnenie kritéria prahu relevantnosti 10 % pre „metabolity metabolitov“ (teda pre metabolity sulfátu endosulfánu, ktorý samotný je metabolitom endosulfánu) je v rozpore s usmerneniami, ktoré nestanovujú analýzu metabolitov účinných látok, ale iba štúdie samotných účinných látok. Okrem toho, hodnotením rôznych aspektov ich účinnej látky a z nej vyplývajúcich formulovaných prípravkov sa Komisia snažila dosiahnuť „nulové riziko“, čo v podstate znamená požadovať od žalobcov *probatio diabolica*, ktorý sa považuje vo všetkých právnych systémoch členských štátov a v judikatúre za nezákonný.
- 101 Po piate, existoval neustály nedostatok vzájomných kontaktov so spravodajským členským štátom o problematike neznámeho metabolitu, pretože neexistovala spätná väzba ohľadom otázok týkajúcich sa životného prostredia, pričom tento problém bol najzjavnejší v období rokov 2001 — 2004.
- 102 Po šieste, žalobcovia v každom prípade predložili vedecké dôkazy, podľa ktorých nebol dosiahnutý prah relevantnosti 10 % ani pre metabolit metabolitu, takže daný metabolit sulfátu endosulfánu nebol významný a nemohol teda predstavovať riziko pre životné prostredie. To vyplýva najmä zo zovšeobecnenia vykonaného na základe štúdie o procese pôdneho rozpadu predloženej v stanovenej lehote v máji 2002. Navyše, žalobcovia predložili štúdie preukazujúce, že metabolit metabolitu nájdený v pôde nebol relevantný pre ekotoxikologické posúdenie a pôsobenie endosulfánu v životom prostredí, pretože je menej toxický ako samotná účinná látka.
- 103 Po siedme, problém neznámeho metabolitu bol vyriešený revidovanou SPP, formuláciou CS a použitím v skleníkoch, ktoré sa týkajú všetkých štúdií a tvrdení, ktoré Komisia odmietla zohľadniť, pretože boli predložené po uplynutí lehoty.

- 104 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, spochybňuje tvrdenia žalobcov.
- 105 Po prvé, Komisia tvrdí, že už z návrhu správy o posúdení vyplývalo, že proces rozpadu endosulfánu spôsobuje problémy a že táto otázka vyvstala aj počas stretnutia 20. januára 2000.
- 106 Po druhé, usmernenia by boli úplne pozbavené právnej sily, a teda by neexistovalo žiadne pravidlo pozitívneho práva, ktoré by stanovovalo, či je pod určitým prahom možné nezobrať ohľad na obavy týkajúce sa životného prostredia.
- 107 Po tretie, spravodajský členský štát a Komisia majú právo oprieť svoje závery na akomkoľvek type štúdie predloženej žalobcami nezávisle od toho, na aký typ otázky daná štúdia odpovedá.
- 108 Po štvrté, pokiaľ ide o prah relevantnosti metabolitov, Komisia si kladie otázku, či sú tvrdenia žalobcov prípustné, pretože nie sú dostatočne jasné na to, aby boli v súlade s článkom 44 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa. Z dôvodu úplnosti Komisia odpovedá na tieto tvrdenia odvolaním sa na stanovisko vedeckého výboru pre pesticídy z 30. novembra 2000 potvrdzujúce záver, podľa ktorého nemožno vylúčiť riziko kontaminácie podzemných vôd, ak je úroveň vytvorených metabolitov nižšia ako prah 10 %. Okrem toho, z prílohy II k smernici 91/414 vyplýva, že údaje týkajúce sa metabolitov v nižšej miere ako 10 % musia byť tiež predložené. V každom prípade sa na otázku prahu relevantnosti metabolitov vzťahuje rozsiahla miera voľnej úvahy Komisie.

- 109 Po piate, pokiaľ ide o údajný nedostatok vzájomných kontaktov, Komisia a Španielske kráľovstvo v podsade tvrdia, že žalobcovia mali množstvo príležitostí v priebehu konania o posúdení na oznámenie svojho stanoviska a predloženie doplňujúcich údajov. Uplatniteľná právna úprava okrem toho neobsahuje žiadny údaj týkajúci sa miery vzájomných kontaktov alebo požadovanej spätnej väzby.
- 110 Po šieste, pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého žalobcovia predložili dôkazy o tom, že metabolit metabolitu nedosahuje prah relevantnosti 10 %, nie je trvalý a v každom prípade je menej toxický ako endosulfán, toto tvrdenie je neprípustné. Žalobcovia spochybnili vedecké závery konania o posúdení až vo fáze repliky, pričom žaloba sa obmedzuje na kritizovanie spôsobu, akým bolo konania vedené. V každom prípade je nesprávne tvrdenie žalobcov, podľa ktorého možno problém neznámeho metabolitu nezobrať do úvahy. Španielske kráľovstvo tiež spochybňuje vedecké závery štúdií, ktoré žalobcovia v tejto súvislosti predložili.
- 111 Po siedme, pokiaľ ide o otázku, či sa problém metabolitu vyriešil prostredníctvom riešení navrhnutých žalobcami na záver konania, týkajúcich sa najmä revidovanej SPP, formulácie CS a použitia v skleníkoch, Komisia a spravodajský členský štát mali právo odmietnuť zohľadniť dané štúdie, pretože boli predložené po uplynutí lehoty.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 112 Na úvod treba upresniť, že problematika neznámeho metabolitu sa týka predovšetkým otázky, či Komisia mohla legitímne založiť svoje zamietnutie zaradenia endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 na neexistencii dostatočných údajov o niektorých látkach

vznikajúcich pri procese rozpadu endosulfánu, najmä metabolitov alebo rezíduí, ktoré sa objavajú až v druhom stupni rozpadu, konkrétne v stupni rozpadu primárneho metabolitu, sulfátu endosulfánu.

- 113 Pokiaľ ide, po prvé, o otázku, či žalobcovia boli včas informovaní o problematike neznámeho metabolitu a o jeho zásadnom význame pre analýzy environmentálnych rizík endosulfánu, a najmä pred stretnutím v januári 2004, v priebehu ktorého sa podľa nich na problém neznámeho metabolitu po prvýkrát upozornilo, treba najskôr podotknúť, že z dokumentácie vyplýva, že rôzne pripomienky a žiadosti o údaje formulované pred rokom 2004 sa odvolávajú na obavy posudzovateľov v súvislosti s pochopením spôsobu rozpadu endosulfánu a jeho metabolitov a tiež rýchlosti rozpadu.
- 114 V návrhu správy o posúdení z decembra 1999 sa totiž tvrdí, že „je nevyhnutné podrobnejšie šetrenie procesu pôdneho a vodného rozpadu“ a že „treba navrhnúť správnu kinetiku rozkladu (proces a mieru)“. Tiež sa tam uvádza, že „väčšina produktov rozkladu endosulfánu sú organochlórové, pričom môžu byť trvalé a spôsobovať environmentálne problémy“.
- 115 Navyše, závery tohto návrhu správy o posúdení sa odvolávajú na „zvýšené pretrvávanie rezídua tvoreného z viacerých metabolitov chlóru v pôde, ktoré jednotlivo nemusia prekročiť úroveň 10 % aplikovanej dávky, ale všetky spolu môžu predstavovať veľké množstvo rezídua“. Tiež sa uvádza:

„Na základe ich chemického zloženia možno očakávať, že fyzikálne a chemické vlastnosti týchto zložiek budú podobné a všeobecne trvalé a bioakumulatívne.

V dôsledku toho mala byť povinná podrobná štúdia spôsobu rozpadu tejto zložky a jej realizácia mala byť nevyhnutná.“

116 Okrem iného, zápisnica z návštevy INIA v decembri 1999 vypracovaná žalobcami uvádza „treba jasne preukázať, že zlúčenina chlóru sa rozkladá a identifikovať produkty rozpadu“.

117 Tiež je možné sa odvolať na zápisnicu zo stretnutia z 25. augusta 2001, ktorá uvádza:

„Predložila sa otázka relevantnosti iných metabolitov ako sulfátu endosulfánu v pôde a ich ekotoxikologického vplyvu a stala sa veľmi významnou vzhľadom na jasnú správu Dr. T., podľa ktorej nedávno predložené ekotoxikologické štúdie pre ostatné metabolity jasne vedú k záveru, že z hľadiska toxicity sú relevantné. Z tohto dôvodu musí byť nakoniec ich relevantnosť založená na výsledkoch prebiehajúcich štúdií environmentálnej chémie v pôde a sedimentoch. Ak sa objavia iba v malých množstvách, bude ich relevantnosť vylúčená. V opačnom prípade možno očakávať významné dôsledky pre program ekotoxikologického testu.“

118 Z vykonaného preskúmania listinných dôkazov vyplýva, že žalobcovia nemôžu poprieť, že boli informovaní o potrebe objasniť proces rozkladu endosulfánu v skorom štádiu konania, pretože požiadavky v tejto súvislosti boli formulované najneskôr začiatkom roku 2000. Z uvedeného tiež vyplýva, že v tomto istom období a najneskôr v auguste 2001 boli informovaní o obave posudzovateľov v súvislosti s pretrvávaním niektorých metabolitov a že ak by boli tieto metabolity považované za relevantné, dopad na toxikologické analýzy by bol významný. Žalobcovia tiež mali možnosť objasniť spôsob,

akým sa endosulfán rozkladá, čo je zásadná otázka pre analýzu environmentálnych rizík. Na základe štúdií predložených do mája 2003 sa však dospelo k záveru, že spôsob rozpadu nie je dostatočne jasný, teda záveru, ktorý žalobcovia spochybňujú a ku ktorému mimochodom mohli predložiť doplňujúce argumenty. Takýto rozpor o podstate veci si však nemožno zamieňať s otázkou, či žalobcovia mali počas konania o posúdení skutočnú možnosť objasniť postup rozpadu endosulfánu, ani s otázkou, či posudzovatelia zdôraznili význam tejto otázky pre analýzu rizík.

119 Pokiaľ ide, po druhé, o otázku, či sa na žalobcov uplatnili počas konania o posúdení usmernenia, ktoré boli viackrát menené, čím sa znemožnilo dodržať procesné lehoty stanovené na máj 2002 a máj 2003, treba najskôr upresniť, že Komisia sa môže viazať postupmi, ktoré bude uplatňovať pri výkone svojej voľnej úvahy, prostredníctvom aktov, ktoré nie sú ustanovené v článku 249 ES, ak tieto akty obsahujú orientačné pravidlá o postupe, ktorý bude sledovať, a neodkláňajú sa od ustanovení Zmluvy. Súd Spoločenstva overuje, či je napadnutý akt v súlade s týmito postupmi. Texty, ktoré predstavujú iba návrhy, však nemôžu spôsobiť samoobmedzenie tejto voľnej úvahy (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. septembra 2002, Alpharma/Rada, T-70/99, Zb. s. II-3495, body 140 až 142). V dôsledku toho musí byť zákonnosť napadnutého rozhodnutia posúdená nie z hľadiska vyššie citovaných usmernení, ale ustanovení smernice 91/414 (pozri v tomto zmysle a analogicky už citovaný rozsudok Alpharma/Rada, bod 146).

120 Okrem toho, preskúmanie uvedenej výhrady, formulovanej v žalobe veľmi rozsiahlym spôsobom, sa musí obmedziť na konkrétne prípady, ktoré v nej žalobcovia uvádzajú a pri ktorých sa na nich uplatnili pravidlá stanovené usmerneniami, ktoré boli viackrát menené, pretože v súlade s článkom 21 prvým odsekom Štatútu Súdneho dvora uplatniteľného na Súd prvého stupňa v zmysle článku 53 prvého odseku toho istého štatútu a článkom 44 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku musí návrh obsahovať najmä stručné vysvetlenie dôvodov návrhu. Žaloba preto musí vysvetliť, v čom spočíva dôvod,

na ktorom je založená, takže len jeho obyčajné všeobecné uvedenie nezodpovedá požiadavkám Štatútu Súdneho dvora a rokovacieho poriadku (rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. januára 1995, Viho/Komisia, T-102/92, Zb. s. II-17, bod 68).

121 Výhrada založená na skutočnosti, že na žalobcov sa uplatnili usmernenia, ktoré boli viackrát zmenené, tak ako je uvedená v žalobe, sa týka, v prvom rade, návrhu usmernení o relevantnosti metabolitov regulovaných látok v povrchových vodách, ktorý v znení z novembra 2001 zaviedol nové kritérium relevantnosti, najmä absolútnu hodnotu nad $10\mu\text{g/l}$ v povrchovej vode pre všetky metabolity, nezávisle od ich toxicity. Tieto usmernenia boli dokončené až vo februári 2003. V tejto súvislosti treba skonštatovať, že žalobcovia nevysvetľujú, prečo v novembri 2001 malo byť príliš neskoro na predloženie štúdií zahŕňajúcich uvedené kritérium. V každom prípade treba skonštatovať, že tvrdia, že predložili štúdie, ktoré ho zohľadňujú v stanovených lehotách, teda v máji 2003. Ako zdôrazňuje Komisia, existuje stanovisko vedeckého výboru pre pesticídy z novembra 2000, dostupné na internete, ktoré uvádza, že identifikácia metabolitov má byť posunutá čo najďalej. Navyše, z prílohy II k smernici 91/414 zmenenej a doplnenej smernicou Komisie 95/36/ES zo 14. júla 1995 (Ú. v. ES L 172, s. 8; Mim. vyd. 03/018, s. 50) vyplýva, že podniky, ktoré oznámia účinnú látku na účely jej zaradenia do prílohy I k smernici 91/414 musia „identifikovať, ak je to možné, prvky, ktorých počet je menší ako 10 % množstva účinnej látky“. Žalobcovia teda nemôžu tvrdiť, že toto kritérium bolo v roku 2001 „nové“ alebo že bolo uplatňované retroaktívne.

122 Výhrada založená na skutočnosti, že na žalobcov sa uplatnili usmernenia, ktoré boli niekoľkokrát zmenené, sa týka, v druhom rade, usmernení o vodnej a suchozemskej ekotoxicite prijatých v októbri 2002, ktoré po prvýkrát vyžadovali, aby sa rozlišovalo medzi „menšími“ metabolitmi v pôde (<10 %) a „väčšími“ metabolitmi v pôde (>10 %) na účely posúdenia ich relevantnosti pre posúdenie škodlivých účinkov účinnej látky. Z vyššie uvedeného však vyplýva, že toto kritérium nebolo nové, pretože v prílohe II k smernici 91/414 bolo prítomné už od roku 1995.

- 123 V každom prípade bol postoj posudzovateľov spočívajúci v zohľadnení metabolitov, ktoré jednotlivito neprekročia prah 10 %, ale tento prah prípadne prekročia s inými metabolitmi, uvedený v záveroch návrhu správy o posúdení (pozri bod 115 vyššie).
- 124 Na záver treba ešte zdôrazniť, že žalobcovia v skutočnosti popierajú relevantnosť tohto prahu pre metabolity metabolitov. Výhrada založená na spochybnení prahu a jeho uplatnenia na prejednávany prípad bude preskúmaná ďalej (pozri ďalej bod 133 a nasl.).
- 125 Po tretie, pokiaľ ide o otázku, či posudzovatelia mohli legitímne poukázať na problém metabolitu metabolitu a rizika jeho pretrvávania v pôde v rozsahu, v akom vyplýval z jednej štúdie vykonanej žalobcami na iné účely, treba zdôrazniť, že na účely zaradenia endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 jednoznačne nie je relevantné, v ktorej štúdii sa upozornilo na potenciálny problém pre životné prostredie, pokiaľ ide o dokument, ku ktorému mohli žalobcovia zaujať stanovisko. V prejednanom prípade vyplýva zo spisu, že to bola práve štúdia samotných žalobcov, ktorá posudzovateľom potvrdila existenciu problému metabolitu metabolitu. Treba skonštatovať, že žalobcovia nepredložili žiaden platný argument, ktorý by Komisii zabránil zohľadniť výsledky takejto štúdie.
- 126 Po štvrté, pokiaľ ide o otázku, či je zohľadnenie prahu relevantnosti 10 % pre metabolity metabolitov v rozpore s usmerneniami a spočíva teda na kritériu, ktoré nevyplýva z uplatniteľného právneho rámca, treba skonštatovať, že formulácia tejto výhrady, podľa ktorej „neexistuje žiadna požiadavka alebo usmernenie Spoločenstva v oblasti posudzovania metabolitu, pokiaľ pôvodný materiál nie je materská látka“, má veľmi abstraktnú povahu. Táto výhrada je spojená s tým, že žalobcovia popierajú tvrdenie uvedené v správe o posúdení, podľa ktorého štúdie týkajúce sa rozkladu endosulfánu naznačujú „zvýšené pretrvávajúce rezídua tvoreného z viacerých metabolitov chlóru v pôde, ktoré jednotlivito nemusia prekročiť úroveň 10 % aplikovanej dávky, ale [ktoré všetky spolu] môžu predstavovať veľké množstvo rezídua“. Na jej zodpovedanie treba

preskúmať, či sú koncepty používané v smernici 91/414 a jej prílohách definované dostatočne širokým spôsobom, aby posudzovateľom umožnili zohľadniť potenciálne škodlivé účinky metabolitov metabolitov.

127 V rámci tohto preskúmania treba zdôrazniť, že článok 5 ods. 1 písm. a) smernice 91/414 stanovuje, že účinná látka bude zaradená do prílohy I, ak sa dá očakávať, že prípravky na ochranu rastlín obsahujúce účinnú látku budú spĺňať nasledujúce podmienky: „ich rezíduá... nebudú mať žiadne škodlivé účinky na zdravie ľudí alebo zvierat alebo na spodnú vodu a ani žiadny nepriateľný vplyv na životné prostredie, a dané rezíduá — pokiaľ sú toxikologicky alebo ekologicky významné — sa dajú stanoviť všeobecne používanými metódami“. Článok 2 ods. 2 tejto smernice definuje pojem „rezíduá prípravkov na ochranu rastlín“ širokým spôsobom ako „jednu alebo viaceré látky prítomné v alebo na rastlinách alebo výrobkoch rastlinného pôvodu, jedlých živočíšnych výrobkoch alebo inde v životnom prostredí a vznikajúce v dôsledku používania prípravku na ochranu rastlín, vrátane ich metabolitov a výrobkov vznikajúcich ich degradáciou alebo reakciou“. Okrem toho, prílohy II a III k smernici 91/414, ktoré sa týkajú posudzovaných dokumentácií, obsahujú viaceré odkazy na žiadosti o údaje týkajúce sa produktov rozkladu účinných látok v širokom zmysle. Z toho vyplýva, že samotná smernica 91/414 povoľuje posudzovateľom preskúmať správanie derivovaných prípravkov. Za týchto okolností a vzhľadom na neexistenciu konkrétnych dôkazov preukazujúcich opak nemožno uznať, že posudzovatelia vykonali zjavne nesprávne posúdenie tým, že chceli objasniť spôsob rozpadu metabolitu sulfátu endosulfánu a uplatnili dotknutý prah relevantnosti na tieto derivované produkty. Výhrada založená na skutočnosti, že takéto posúdenie je v rozpore s usmerneniami, preto nie je dôvodná. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobcovia nepreukázali, že Komisia vykonala zjavne nesprávne posúdenie alebo porušila ich právo na obranu tým, že v prejednávanom prípade považovala za relevantné derivované produkty endosulfánu, ktoré samostatne predstavujú menej ako 10 % účinnej látky endosulfánu, ale viac ako 10 % metabolitu sulfátu endosulfánu.

- 128 Nakoniec sa musí zamietnuť aj tvrdenie, podľa ktorého posudzovateľa chceli takto dosiahnuť „nulové riziko“ a uložili žalobcom *probatio diabolica* tým, že založili rozhodnutie o nezaradení endosulfán do prílohy I k smernici 91/414 skôr na nedostatku informácií ako na zistených rizikách, pretože z vyššie vykonanej analýzy vyplýva, že Komisia chcela mať dôkaz o bezpečnom použití, čo ale pre ňu znamenalo pochopiť správanie metabolitu sulfátu endosulfánu. Nepreukázalo sa však, že tento postoj bol zjavne nesprávny. V každom prípade žalobcovia tvrdia, že preukázali bezpečné použitie a akceptovateľnú úroveň pretrvávania a toxicity pre tento metabolit, takže tvrdenie, podľa ktorého im Komisia uložila predložiť dôkazy, ktoré vedecky nie je možné vykonať, musí byť vyhlásené za bezpredmetné.
- 129 Po piate, pokiaľ ide o výhradu založenú na údajnom nedostatku vzájomných kontaktov so spravodajským členským štátom o problematike neznámeho metabolitu, a predovšetkým údajnú neexistenciu spätnej väzby ohľadom otázok týkajúcich sa životného prostredia počas obdobia 2001-2004, treba pripomenúť, ako zdôrazňuje Komisia a Španielske kráľovstvo, že uplatniteľná právna úprava neobsahuje povinnosť komunikácie alebo spätnej väzby, vzhľadom na ktorú by množstvo kontaktov a výmena informácií medzi spravodajským členským štátom a žalobcami mohli byť posúdené ako nedostatočné. Pokiaľ ide o komentár v správe ECCO 106 uvádzanej žalobcami, podľa ktorého boli vyzvaní na „úzku spoluprácu so španielskym spravodajcom, aby nevznikali nedorozumenia týkajúce sa údajov, ktoré [mali] byť poskytnuté alebo lehôt, ktoré mali byť dodržané“, treba skonštatovať, že je náročné zväziť, vzhľadom na požiadavku formulovanú tak všeobecným spôsobom, či vzájomné kontakty so spravodajským členským štátom boli dostatočné.
- 130 Treba však pripomenúť, že dodržiavanie práva na obranu v každom konaní vedenom proti osobe, ktoré môže viesť k aktu nepriaznivo zasahujúcemu do jej právneho postavenia, je základnou zásadou práva Spoločenstva, ktorú treba zabezpečiť, a to aj pri úplnom nedostatku procesno-právnej úpravy. Táto zásada vyžaduje, aby osoby, ktorým sú určené rozhodnutia, ktoré významným spôsobom ovplyvňujú ich záujmy, mohli užitočne vyjadriť svoje stanovisko (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 15. júna 2006, Dokter a i., C-28/05, Zb. s. I-5431, bod 74 a citovaná judikatúra).

- 131 Pokiaľ ide o otázku, či by uvedené okolnosti vzhľadom na túto judikatúru, v súvislosti so sporným obdobím od augusta 2001 do januára 2004, počas ktorého žalobcovia nemali spätnú väzbu o informáciách týkajúcich sa osudu a správania sa v životnom prostredí a ekotoxikológii a nemali dostatočnú spätnú väzbu predovšetkým od jednej osoby, M. T., zmluvného znalca špecializovaného v týchto oblastiach, mohli viesť k porušeniu práva žalobcov na obranu, treba skonštatovať, že ich tvrdenie je rozporné, pretože tvrdia, že v máji 2002 predložili štúdie, ktoré, podľa nich, vyriešili otázku neznámeho metabolitu. Je teda ťažké porozumieť tomu, ako by väčšie množstvo stretnutí mohlo viesť k inému záverečnému výsledku v napadnutom rozhodnutí. Nezákonnosť totiž môže viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia iba vtedy, ak je takej povahy, že mohla konkrétne ovplyvniť práva žalobcu na obranu a týmto spôsobom obsah daného rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 10. júla 1980, *Distillers Company/Komisia*, 30/78, Zb. s. 2229, bod 26). Výhrada je teda bezpredmetná.
- 132 V každom prípade sa výhrada aspoň čiastočne týka otázky už preskúmanej vyššie, teda či problematika neznámeho metabolitu a konkrétne jej zásadná povaha pre analýzu environmentálnych rizík endosulfánu nebola nastolená až na stretnutí v januári 2004. Ako bolo zdôraznené vyššie, žalobcovia boli informovaní už pred týmto stretnutím o potrebe identifikovať proces rozpadu endosulfánu a o význame tejto otázky pre analýzu rizík. Mali teda možnosť predložiť štúdie objasňujúce proces rozpadu, ale nezhodujú sa s posudzovateľmi na záveroch týchto štúdií, najmä pokiaľ ide o relevantnosť metabolitu sulfátu endosulfánu, jeho pretrvávanie a toxicitu. Existencia nehody v merite veci, pokiaľ ide o dôsledky, ktoré majú byť vyvedené z určitej štúdie, však nepredstavuje dôkaz o neexistencii príležitosti predložiť svoje stanovisko a nemôže byť kvalifikovaná ako porušenie práva žalobcov na obranu.
- 133 Po šieste, pokiaľ ide o výhradu žalobcov, podľa ktorej predložili vedecké dôkazy preukazujúce, na strane jednej, že metabolit sulfátu endosulfánu nedosahuje najprísnejšie kritérium relevantnosti 10 % pre metabolit metabolitu a, na strane druhej, že tento metabolit metabolitu nájdený v pôde nebol relevantný pre posúdenie ekotoxikológie a správania sa endosulfánu v životnom prostredí, pretože nebol trvalý a bol menej toxický ako samotná účinná látka, treba skonštatovať, že žalobcovia

v podstate tvrdia, že endosulfán by mal byť zaradený do prílohy I k smernici 91/414, pretože závery posudzovateľov ohľadom relevantnosti metabolitu metabolitu endosulfánu neboli správne. Táto výhrada sa teda týka spochybnenia vedeckých záverov, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie. Treba však skonštatovať, že táto výhrada bola po prvýkrát predložená v replike.

134 Zo znenia ustanovení článku 44 ods. 1 písm. c) a článku 48 ods. 2 rokovacieho poriadku vyplýva, že návrh na začatie konania musí obsahovať predovšetkým zhrnutie dôvodov, na ktorých je návrh založený a že uvádzanie nových dôvodov je prípustné počas konania len vtedy, ak sú tieto dôvody založené na nových právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania. Dôvod, ktorý však predstavuje doplnenie dôvodu uvedeného skôr, či už priamo alebo nepriamo, v pôvodnom návrhu na začatie konania a ktorý úzko súvisí s týmto dôvodom, musí byť vyhlásený za prípustný. Naopak dôvod, ktorý nemožno považovať za dôvod založený na právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania, musí byť vyhlásený za neprípustný. Za týchto okolností totiž žalobcom nič nebránilo uviesť tento dôvod v návrhu na začatie konania (pozri v tomto zmysle uznesenie Súdneho dvora z 13. novembra 2001, Dürbeck/Komisija, C-430/00 P, Zb. s. I-8547, body 17 až 19).

135 Žalobcovia v odpovedi na písomnú otázku Súdu prvého stupňa, ktorou ich vyzval, aby odpovedali na tvrdenie Komisie, podľa ktorého spochybnenie vedeckého posúdenia, na ktorom je založené napadnuté rozhodnutie, je nové tvrdenie, ktoré nie je uvedené v žalobe a z tohto dôvodu by malo byť vyhlásené za neprípustné, tvrdia, že právne dôvody uvedené v žalobe, predovšetkým porušenie článku 95 ods. 3 ES, článku 5 ods. 1 smernice 91/4141 a zásady odbornosti a nezávislosti vedeckého poradenstva, jasne poukazujú na to, že sa domnievali, že vedecké posúdenie, ktoré tvorí podklad pre napadnuté rozhodnutie, bolo nepresné najmä preto, že toto posúdenie nezohľadňovalo všetky dostupné údaje, ktoré poskytli. Okrem toho sa žalobcovia domnievajú, že tým, že v replike detailnejšie preskúmali dotknuté vedecké otázky, iba spochybnili skutkové tvrdenia predložené Komisiou bez toho, aby predkladali nové dôvody na zrušenie.

136 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, pokiaľ ide o odkaz na článok 95 ods. 3 ES, článok 5 ods. 1 smernice 91/414 a zásadu odbornosti a nezávislosti vedeckého poradenstva v žalobe, že z tvrdení rozvinutých v rámci žalobných dôvodov uplatnených v žalobe nepochybne vyplýva, že sa týkajú otázky, či Komisia bola povinná zohľadniť vo svojej analýze štúdie predložené žalobcami po určitom cieľovom dátume, čo je otázka týkajúca sa spôsobu, akým Komisia viedla konanie o posúdení, ale netýkajú sa vecného spochybnenia jej záverov, hoci by zohľadnenie odmietnutých dokumentov mohlo hypoteticky viesť ku konečnému rozhodnutiu, ktoré by bolo v merite odlišné. Pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého sa výhrada žalobcov obmedzuje na spochybnenie faktických tvrdení uvedených v priebehu konania, tiež nemôže byť prijaté, pretože z repliky jasne vyplýva, že prostredníctvom tejto výhrady sa žalobcovia domnievajú, že záver Komisie, podľa ktorého proces rozpadu účinnej látky nie je jasný a že neznáme metabolity boli nájdené pri štúdiách pôdneho, vodného a sedimentačného rozpadu a štúdiách mezokozmu, je založený na vecne a vedecky nesprávnej premise. Ako však bolo uvedené vyššie, jasným cieľom dôvodov uvádzaných v žalobe bolo spochybniť spôsob, akým Komisia dospela k tomuto záveru, najmä jej odmietnutie zohľadniť niektoré dôkazy, a nie znenie tohto záveru.

137 Za týchto okolností nemožno prijať záver, že táto výhrada sa obmedzuje na doplnenie dôvodu uvedeného skôr. Navyše nebolo preukázané, že žalobcovia nemali možnosť uplatniť tento dôvod v návrhu na začatie konania. Výhrada založená na nesprávnej povahe záverov napadnutého rozhodnutia pokiaľ ide o relevantnosť metabolitov metabolitov je teda neprípustná.

138 V každom prípade však medzi účastníkmi konania existuje zjavný rozpor o vedeckých záveroch štúdií žalobcov.

139 Pokiaľ ide o otázku, či metabolit sulfátu endosulfánu dosahuje prah relevantnosti, žalobcovia tvrdia, že neznámy sekundárny metabolit predstavuje 17 % z primárneho metabolitu sulfát endosulfánu, čo predstavuje 13,4 % východiskového endosulfánu,

takže sekundárny metabolit predstavuje iba 2,3 % východiskového endosulfánu. Komisia a Španielske kráľovstvo nespochybňujú tieto výpočty, ale domnievajú sa, ako to bolo vysvetlené vyššie, že je správne považovať za relevantné metabolity pod prahom 10 % vo vzťahu k materskej látke endosulfán.

140 Pokiaľ ide o pretrvávanie metabolitu sulfátu endosulfánu, meria sa hlavne vzhľadom na jeho schopnosť transformovať sa na CO_2 (mineralizácia) a stanovením jeho miery rozkladu na 50 % a 90 %. Podľa žalobcov vyplýva zo štúdie predloženej v máji 2002, že sulfát endosulfánu sa degraduje o 35 % za rok, čo zodpovedá miere rozkladu 9,5 % za 100 dní. Žalobcovia tvrdia, že relevantné usmernenia Komisie požadujú mieru mineralizácie vyššiu ako 5 % za obdobie 100 dní a že toto kritérium je teda jasne splnené. Španielske kráľovstvo však tvrdí, že z dotknutej štúdie vyplýva, že mineralizácia endosulfánu v pôde je pravdepodobne nižšia ako 5 %. Priemerná dĺžka existencie sulfátu endosulfánu (miera rozkladu 50 %) sa nachádza v rozpätí od 123 až 391 dní a mineralizácia za 120 dní sa pohybuje medzi 1,01 a 13,08 %. Priemerná mineralizácia sulfátu endosulfánu je v súlade s mineralizáciou endosulfánu. Z uvedeného preto možno vyvodit' záver, že endosulfán degraduje na sulfát endosulfánu a že mineralizácia sulfátu endosulfánu sa nachádza v rozpätí od 1,01 až 13,8 % za 120 dní a od 5 do 35 % za 365 dní, podľa typu pôdy. Žiaden z metabolitov zistených a identifikovaných v predchádzajúcich testoch nebol v tejto štúdii zistený. Existuje však metabolit, ktorý sa objavil na úrovniach prekračujúcich 10 % aplikovanej rádioaktivity. Všetky testy uskutočnené na účely identifikácie tohto metabolitu boli neúspešné, ale jeho štruktúra je analogická štruktúre metabolitov kyseliny dikarboxylovej alebo dihydrodiolu. Identifikácia tohto metabolitu je nevyhnutná pre stanovenie postupu rozpadu endosulfánu a definovanie rezídua, ktorý sa má použiť pre štúdie o disperzii na pôde.

141 V tejto súvislosti treba pripomenúť, ako už bolo zdôraznené vyššie, že v súlade s ustálenou judikatúrou inštitúcie Spoločenstva v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky disponujú rozsiahlou mierou voľnej úvahy vo vzťahu k definícii sledovaných cieľov a voľbe vhodných prostriedkov postupu. V tejto súvislosti sa preskúmanie vo veci samej súdom Spoločenstva obmedzuje na skúmanie otázky, či sa inštitúcie Spoločen-

stva pri výkone takejto právomoci nedopustili zjavného nesprávneho posúdenia alebo zneužitia právomocí, alebo či zjavne neprekročili hranice voľnej úvahy. Navyše, podľa ustálenej judikatúry platí, že ak orgány Spoločenstva v rámci svojich úloh vykonávajú komplexné skúmania, voľná úvaha, ktorú majú, sa v určitom rozsahu uplatňuje aj na zistenie skutkových okolností tvoriacich podklad pre ich činnosť. Z uvedeného vyplýva pre prejednávany prípad, v rámci ktorého majú inštitúcie Spoločenstva vykonať vedecké zhodnotenie rizík a preskúmať veľmi komplexné skutkové okolnosti vedeckej a technickej povahy, že súdne preskúmanie splnenia tejto úlohy inštitúciami Spoločenstva musí byť obmedzené. V tomto kontexte súd Spoločenstva totiž nemôže posúdiť skutkový stav namiesto inštitúcií Spoločenstva, ktorým jediným Zmluva zverila túto úlohu. Musí sa naopak obmedziť na skúmanie otázky, či sa inštitúcie Spoločenstva pri výkone voľnej úvahy v tomto rámci nedopustili zjavne nesprávneho posúdenia alebo zneužitia právomocí, alebo či zjavne neprekročili hranice voľnej úvahy (pozri rozsudok *Alpharma/Rada*, už citovaný v bode 119 vyššie, body 177 až 180 a citovanú judikatúru).

¹⁴² Vzhľadom na túto judikatúru treba skonštatovať, že žalobcovia nepredložili dôkaz, že Komisia tým, že posúdila dotknutý metabolit metabolitu ako relevantný a vzhľadom na jeho pretrvávajúce v pôde rozhodla, že neúplná znalosť správania sa tohto metabolitu neumožňuje primerané posúdenie rizík endosulfánu pre životné prostredie, vykonala zjavne nesprávne posúdenie, dopustila sa zneužitia právomoci alebo zjavne prekročila hranice svojej voľnej úvahy.

¹⁴³ Po siedme, pokiaľ ide o otázku, či by formulácia CS, revidovaná SPP alebo použitie v skleníkoch skutočne umožnili vyriešenie pochybností týkajúcich sa prítomnosti neznámeho metabolitu, treba skonštatovať, že okrem toho, že dôvody vznesené v žalobe sa týkali iba otázky, či Komisia mohla odmietnuť zohľadniť tieto údaje, Súd prvého stupňa sa v každom prípade nemôže vysloviť o dopade formulácie CS, revidovanej SPP a riešenia použitia v skleníkoch, pretože Komisia ich odmietla zohľadniť z dôvodu neskorého predloženia a Súdu prvého stupňa neprináleží, aby

svojou analýzou v tejto súvislosti nahradzoval analýzu Komisie. Pokiaľ ide o otázku, či Komisia bola oprávnená odmietnuť zohľadniť štúdie týkajúce sa týchto problematík, tá bude riešená nižšie.

- ¹⁴⁴ Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že výhrady žalobcov týkajúce sa problematiky neznámeho metabolitu musia byť zamietnuté v celom rozsahu.

O druhej problematike týkajúcej sa dokumentácie CS

— Tvrdenia účastníkov konania

- ¹⁴⁵ Podľa žalobcov bolo preskúmanie endosulfánu neúplné, pretože dokumentácia CS, ktorá bola predložená v stanovenej lehote, nebola zohľadnená. Avšak aj za predpokladu, že dokumentácia CS bola predložená po uplynutí lehoty, Komisia ju mala zohľadniť, pretože žalobcovia ju nemohli predložiť skôr. Okrem toho, na rozdiel od tvrdení Komisie a Španielskeho kráľovstva, keďže dokumentácia CS dopĺňala pôvodne oznámenú dokumentáciu týkajúcu sa formulácie EC, preskúmanie dokumentácie CS by si vyžiadalo iba veľmi málo času (maximálne tri mesiace), najmä vzhľadom na skutočnosť, že spravodajský členský štát už bol oboznámený s formuláciou CS prostredníctvom vnútroštátneho oznámenia. Zohľadnenie dokumentácie CS by umožnilo identifikáciu bezpečného použitia v exteriéri a v dôsledku toho zaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414, pretože posudzovatelia už žalobcom naznačili, že bezpečné použitie bolo identifikované v uzavretom priestore s formuláciou EC.

146 Podľa Komisie, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, bola dokumentácia CS predložená po uplynutí lehoty a bola teda oprávnená odmietnuť jej zohľadnenie. Okrem iného, preskúmanie dokumentácie CS by spravodajský členský štát viedlo k zopakovaniu celého posúdenia endosulfánu.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

147 Zo spisu vyplýva, že žalobcovia po prvýkrát predložili formuláciu CS spravodajskému členskému štátu v priebehu stretnutia zo 17. júla 2002 po tom, ako tento predmet diskusie oznámili listom z 31. mája 2002. Zo zápisnice z tohto stretnutia vyplýva, že žalobcovia nechceli nahradiť pôvodne oznámenú formuláciu EC endosulfánu, ale doplniť technológiu CS do dokumentácie, aby získali bezpečné použitie endosulfánu v exteriéri. Z tejto zápisnice tiež vyplýva, že INIA a MAPA na vyššie uvedenom stretnutí oznámili, že predloženie novej dokumentácie na základe prílohy III k smernici 91/414 nie je rozumné z dôvodu množstva práce a ťažkostí s dosiahnutím súhlasu Komisie pre také konanie. Žalobcovia napriek tomu predložili na základe prílohy III k smernici 91/414 dokumentáciu CS v máji 2003.

148 Po prvé, žalobcovia v podstate tvrdia, že dokumentácia CS bola predložená v stanovenej lehote. Toto tvrdenie však nie je správne. Lehota na predloženie údajov stanovená nariadením č. 2266/2000, ktorým sa mení a dopĺňa článok 7 ods. 4 nariadenia č. 3600/92 bola do 25. mája 2002 s výnimkou výsledkov dlhodobých štúdií, ktoré sa začali a boli posúdené ako nevyhnutné spravodajským členským štátom a Komisiou v priebehu preskúmania dokumentácie a ktoré neboli pred týmto dátumom dokončené. Takéto štúdie mali byť identifikované najneskôr do 25. mája 2001 a mohli byť teda predložené až do 25. mája 2003. Vo výnimočnom prípade, napríklad keď nebolo možné, aby členský štát spravodajca a Komisia určili tieto štúdie do 25. mája 2001, bolo možné stanoviť alternatívny dátum dokončenia týchto štúdií za predpokladu, že oznamovateľ poskytne členskému štátu spravodajcovi do 25. mája 2002 dôkaz, že tieto štúdie boli začaté do troch mesiacov od žiadosti o ich vypracovanie a tiež protokol a správu o pokroku prác na štúdiách. Žalobcovia tvrdia, že mohli tieto dokumenty predložiť v máji 2003, je ale

zrejme, že uplatniteľná právna úprava stanovuje túto možnosť v jasne definovaných prípadoch, ktoré sa odlišujú od prejednávaného prípadu.

- 149 Po druhé, v odpovedi na písomnú otázku Súdu prvého stupňa žalobcovia potvrdili, že predložili dokumentáciu CS, aby odpovedali na špecifickú obavu posudzovateľov týkajúcu sa vodnej toxicity endosulfánu, o ktorej boli informovaní v októbri 2001.
- 150 Treba však skonštatovať, že žalobcovia nepredložili žiadne vysvetlenie, ktoré by umožnilo pochopiť, prečo nepredložili dokumentáciu CS pred konečným dátumom 25. mája 2002 alebo prinajmenšom neuplatnili voči Komisii kroky, aby sa formálne uznalo, že dokumentácia CS môže byť predložená ako dlhodobá štúdia až do 31. mája 2003 v súlade s rozhodnutím 2001/810, ale obmedzili sa na vágne tvrdenia, podľa ktorých príprava takejto dokumentácie zaberie čas a že vedecké štúdie zaoberajúce sa problémom vodnej ekotoxikológie boli disponibilné až v októbri 2001 z dôvodu údajných zmien usmernení o vodnej ekotoxikológii, ktoré mimochodom neidentifikujú.
- 151 Po tretie, z písomností v spise vyplýva, že žalobcovia pracovali na tejto formulácii mnoho rokov. Za týchto okolností je teda ťažko pochopiteľné, že čakali do konca konania, aby predložili dokumentáciu CS ako posledné riešenie na preukázanie bezpečného použitia endosulfánu. Vierohodný argument nepredstavuje v tejto súvislosti v konečnom dôsledku ani skutočnosť, že možnosť obmedziť dôkazy bezpečného použitia sa zaviedla až v roku 2000 prostredníctvom nariadenia č. 2266/2000, pretože zostávalo ešte množstvo času na prípravu dokumentácie a jej predloženie v procesných lehotách.

- 152 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Komisia sa odmietnutím zohľadniť dokumentáciu CS nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, pretože žalobcovia nepredložili dôkaz, že nemohli predložiť dokumentáciu CS pred 25. májom 2002. Odpoveď na otázku, či by preskúmanie dokumentácie CS zabralo niekoľko mesiacov alebo viac teda nie je relevantná pre vyriešenie tohto sporu a teda nie je ani potrebné vyhovieť návrhu žalobcov na vymenovanie znalcov alebo vypočúť v tejto súvislosti INIA.
- 153 Pokiaľ ide o skutočnosť, že spravodajský členský štát navrhol počas stretnutia v júli 2002, aby sa požiadalo o vnútroštátne zápisy v niektorých členských štátoch, aby sa tak získala podpora pre formuláciu CS a že zástupcovia MAPA naznačili žalobcom, že MAPA bude posudzovať dokumentáciu CS na základe dokumentácie pre vnútroštátny zápis, čo je okolnosť, ktorej dôkazom je iba interná korešpondencia žalobcov, treba skonštatovať, že aj napriek prípadnej nejednotnej pozícii MAPA a INIA v tejto súvislosti, nemožno z týchto skutkových okolností vyvodiť záver, že u žalobcov sa mohla vytvoriť legitímna dôvera pokiaľ ide o zohľadnenie dokumentácie CS v konaní o posúdení. Zo zápisnice zo stretnutia z 24. septembra 2002 žalobcov a MAPA totiž vyplýva, že dokumentácia „príloha III“ pre druhú formuláciu mala byť podľa MAPA predložená najneskôr v máji 2003, ale s výhradou súhlasu Komisie. Žalobcovia nespochybňujú, že tento neformálny súhlas nezískali. Legitímna dôvera žalobcov teda nebola porušená, pretože sa nepreukázalo, že disponovali presnými, nepodmienečnými a zhodnými zárukami pochádzajúcimi z oprávnených a dôveryhodných zdrojov, ktoré by u nich mohli vyvolať dôvodné očakávanie pokiaľ ide o zohľadnenie dokumentácie CS a prostredníctvom toho pokiaľ ide o zaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. decembra 2006, Branco/Komisia, T-162/04, bod 119 a citovanú judikatúru).
- 154 Na záver, pokiaľ ide o vecnú otázku, či by formulácia CS umožnila identifikáciu bezpečného použitia endosulfánu v exteriéri, čo Komisia a Španielske kráľovstvo popierajú, treba skonštatovať, že keďže dokumentácia CS nebola zohľadnená v konaní o posúdení, ktoré viedlo k napadnutému rozhodnutiu, odpoveď na túto otázku prekračuje rámec sporu, ktorý bol Súdu prvého stupňa predložený.

155 Výhrady žalobcov týkajúce sa problematiky dokumentácie CS teda musia byť zamietnuté v celom rozsahu.

O tretej problematike týkajúcej sa vystavenia prevádzkovateľa v uzavretom priestore

— Tvrdenia účastníkov konania

156 Žalobcovia v podstate tvrdia, že na problematiku vystavenia prevádzkovateľa sa poukázalo v návrhu správy o posúdení, ale že následne bola vyriešená. V tejto súvislosti sa odvolávajú najmä na prílohu k správe o posúdení z novembra 2003, v ktorej spravodajský členský štát tvrdí, že štúdia, ktorú predložili ohľadom prevádzkovateľa bola „riadne zdokumentovaná“ a že navrhnutý scenár použitia endosulfánu, ktorý implikoval použitie ochranného vybavenia zahŕňajúceho najmä rukavice, ochranné oblečenie a masku, bol „prijateľný“. Tiež sa odvolávajú na hodnotiace tabuľky ECCO z marca 2004 a zápisnicu z trojstranného stretnutia, z ktorých vyplýva, že spravodajský členský štát identifikoval bezpečné použitie pre prevádzkovateľov. Opätovné otvorenie problematiky vystavenia prevádzkovateľa po trojstrannom stretnutí v roku 2004 a jej zohľadnenie ako určujúceho dôvodu nezaradenia endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 teda porušuje legitímnu dôveru žalobcov a ich právo obranu. Žalobcovia tiež navrhujú Súdu prvého stupňa, aby nariadil opatrenie na zabezpečenie priebehu konania vyžadujúce od Komisie predloženie pripomienok členských štátov, ktoré vyvolali tento obrat.

157 V každom prípade sa problém vyriešil zredukovanými SPP navrhnutými po uplynutí procesných lehôt a novými štúdiami týkajúcimi sa použitia endosulfánu v skleníkoch, ktoré Komisia nezohľadnila.

158 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, tvrdí, že pracovná skupina „Posúdenie“, ktorá je podriadená výboru, preskúmala otázku vystavenia prevádzkovateľa 11. marca 2004, teda pred trojstranným stretnutím, a že žalobcovia mali možnosť oznámiť k tejto veci svoje pripomienky. Pôvodná pozitívna reakcia spravodajského členského štátu bola založená na zovšeobecnení vykonanom na základe údajov získaných v teréne, v sadoch. Po hlbšej diskusii sa však objavili pochybnosti o vierohodnosti tohto zovšeobecnenia. To je dôvod, pre ktorý pracovná skupina „Posúdenie“ nakoniec dospela k záveru, že problém vystavenia prevádzkovateľa sa nevyriešil.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

159 Na úvod treba upresniť, že výhrady žalobcov ohľadom tejto problematiky sa týkajú záveru uvedeného v odôvodnení 8 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého „nie je na základe dostupných informácií dostatočné ani riešenie vystavenia prevádzkovateľov pri vnútorných podmienkach [v uzavretom priestore — *neoficiálny preklad*]“.

160 Treba predovšetkým zdôrazniť, že žalobcovia nespochybnili, že na nedostatok údajov o tejto problematike, ktoré pôvodne predložili, sa upozornilo na začiatku roku 2000 v návrhu správy o posúdení, ktorý predovšetkým uvádzal, že keďže pôvodne predložené štúdie o toxicite neumožnili určiť správnu dávku bez pozorovaných škodlivých účinkov (NOAEL) na výpočet prijateľnej hladiny vystavenia prevádzkovateľa (AOEL), neboli krátkodobé štúdie o kožnej toxicite a toxicite inhaláciou považované za prijateľné. Žalobcovia teda mali príležitosť predložiť dodatočné štúdie, aby preukázali neškodnosť endosulfánu v tejto oblasti po pochybách vyjadrených v tejto súvislosti v návrhu správy o posúdení.

161 Treba ďalej zdôrazniť, že z listu žalobcov Komisii z 24. septembra 2004 vyplýva, že si boli vedomí skutočnosti, že po stretnutí pracovnej skupiny „Posúdenie“ z 11. marca 2004 boli dodatočné údaje o otázke vystavenia prevádzkovateľa potrebné. Pokiaľ ide o trojstranné stretnutie zo 17. mája 2004, zo zápisnice vyplýva, že hoci sa v nej

spravodajský členský štát odvoláva na identifikáciu bezpečného použitia, musia byť ešte predložené dodatočné údaje, najmä pokiaľ ide o pracovníkov v skleníkoch a okolo-idúcich. Žalobcovia teda predložili nové výpočty, ale takto predložené informácie nakoniec pracovná skupina „Posúdenie“ považovala za nedostatočné.

- 162 Treba však tiež zdôrazniť, že Komisia a Španielske kráľovstvo nespochybňujú, že Španielske kráľovstvo identifikovalo v určitom momente konania o posúdení bezpečné použitie pokiaľ ide o vystavenie prevádzkovateľa. Podľa nich však išlo o zovšeobecnenie štúdie v exteriéri, na základe ktorej spravodajský členský štát uznal skutočnosť, že nosenie ochranného oblečenia poskytuje prevádzkovateľovi dostatočnú ochranu aj v uzavretom priestore, ale znalci iných členských štátov nemali rovnaký názor.
- 163 Vzhľadom na vyššie uvedené treba preskúmať, či sa žalobcom malo po trojstrannom stretnutí povoliť predložiť nové štúdie a nie len tvrdenia, ktorých predloženie sa im výslovne povolilo, vzhľadom na skutočnosť, že spravodajský členský štát im v určitom štádiu konania naznačil, že bolo identifikované bezpečné použitie. Táto otázka je spojená s otázkou odmietnutia preskúmať revidovanú SPP (pozri ďalej), ktorá by podľa žalobcov umožnila vyriešiť problém ochrany prevádzkovateľa, ale ktorá nebola zohľadnená, pretože bola oneskorená.
- 164 Treba predovšetkým zdôrazniť, že z právneho rámca jasne vyplýva, že postoj spravodajského členského štátu v procese posúdenia nie je rozhodujúci. Zhromažďuje údaje a navrhuje rozhodnutia, ale je to Komisia, ktorá v konečnom dôsledku rozhodne na základe stanoviska výboru. Samotné zaujatie stanoviska spravodajského členského štátu v určitom štádiu konania o posúdení v súvislosti s identifikáciou bezpečného použitia pre vystavenie prevádzkovateľa teda nemožno považovať za dostatočné na to, aby žalobcovia nadobudli istotu, že tento problém bol vyriešený v celom rozsahu, najmä vzhľadom na skutočnosť, že aj v štádiu trojstranného stretnutia sa malo konečné stanovisko zaujať až po obdržaní dodatočných údajov.

165 Tiež nemožno uznať, že právo žalobcov na obranu a osobitne ich právo byť vypočutý boli porušené všeobecne v súvislosti s otázkou prevádzkovateľa a konkrétne jeho ochranou v uzavretom priestore, pretože zo skutočností uvedených vyššie vyplýva, že mali viacero príležitostí predložiť štúdie a že tvrdenia mohli predložiť ešte po trojstrannom stretnutí, takže mohli účinne vyjadriť svoje stanovisko (pozri v tomto zmysle rozsudok *Dokter a. i.*, už citovaný v bode 130 vyššie, bod 74 a citovanú judikatúru). Podľa žalobcov však ich štúdie preukázali neexistenciu rizika pre prevádzkovateľa v uzavretom priestore, ale výbor a Komisia mali iný názor. Tento vecný rozpor nemožno stotožniť s porušením ich práva byť vypočutý. Žalobcovia totiž mali možnosť spochybníť závery, ktoré Komisia v napadnutom rozhodnutí vyvodila z dotknutých štúdií na Súde prvého stupňa, čo neurobili, pretože svoju žalobu zamerali na povinnosť Komisie poskytnúť im nové lehoty a konkrétne prijať revíziu otázky na základe zredukovanej SPP. V každom prípade treba ešte upresniť, ako zdôrazňuje Komisia a Španielske kráľovstvo, že z odôvodnenia 8 napadnutého rozhodnutia jasne vyplýva, že rozhodnutie nezaraďiť endosulfán do prílohy I k smernici 91/414 spočíva predovšetkým na neistote spojenej s neidentifikovaním spôsobu rozpadu endosulfánu a s prítomnosťou neznámeho metabolitu. Z uvedeného vyplýva, že za týchto okolností je nemysliteľné, aby možnosť žalobcov dodatočne objasniť otázku prevádzkovateľa v exteriéri mohla viesť k inému konečnému výsledku v napadnutom rozhodnutí, takže prípadné pochybenie v tejto súvislosti nemôže viesť samo osebe k zrušeniu tohto rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok *Distillers Company/Komisia*, už citovaný v bode 131 vyššie, bod 26).

166 Z vyššie uvedeného vyplýva, že skutočnosť, že jedným z odôvodnení napadnutého rozhodnutia je nedostatočná povaha štúdie o vystavení prevádzkovateľa v uzavretom priestore, v súvislosti s ktorou žalobcovia mohli nadobudnúť presvedčenie, že spravodajský členský štát predtým identifikoval bezpečné použitie, nie je dostatočná na vyvodenie záveru, že bolo porušené ich právo na obranu a tiež nepredstavuje zjavne nesprávne posúdenie v rámci uplatnenia článku 5 ods. 1 smernice 91/414.

167 Na záver, pokiaľ ide o požiadavku na predloženie dokumentov formulovanú žalobcami v replike, v ktorej Súd prvého stupňa vyzvali, aby požiadal Komisiu predložiť pripomienky členských štátov vyjadrené po trojstrannom stretnutí zo 17. mája 2004, v priebehu ktorého boli vyjadrené pochybnosti v súvislosti s otázkou ochrany

prevádzkovateľa v uzavretom priestore, Komisia vo svojej duplike a na pojednávaní potvrdila, že nedisponuje takýmito písomnými dokumentmi. V každom prípade z vyššie uvedeného vyplýva, že Súd prvého stupňa to považuje za dostatočne objasnené procesnými dokumentmi, takže nie je potrebné vyhovieť tejto požiadavke.

- 168 Zo všetkých vyššie uvedených skutočností vyplýva, že výhrady žalobcov týkajúce sa problematiky vystavenia prevádzkovateľa v uzavretom priestore musia byť zamietnuté v celom rozsahu.

O štvrtej problematike týkajúcej sa revidovanej SPP

— Tvrdenia účastníkov konania

- 169 Podľa žalobcov napadnuté rozhodnutie nezohľadňuje ich tvrdenia týkajúce sa revidovanej SPP, ktorá sa týka návrhu preskúmať endosulfán v zriedenejšej forme ako forma, ktorá bola predmetom posúdenia, a pre jediné použitie za sezónu, hoci Komisia na trojstrannom stretnutí súhlasila s predložením novej SPP.
- 170 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, tvrdí, že revidovaná SPP bola navrhnutá po stanovenej lehote, a teda že nebola povinná ju zohľadniť najmä vzhľadom na skutočnosť, že jej zohľadnenie by znamenalo spochybnenie celej jednej časti posúdenia.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 171 Na úvod je potrebné upresniť, že SPP vo všeobecnosti predstavuje pravidlá, ktoré treba dodržiavať pri sadení a pestovaní plodín takým spôsobom, aby sa optimalizovala poľnohospodárska výroba a zároveň znižovali riziká pre človeka a životné prostredie. Pokiaľ ide o prípravky na ochranu rastlín, takéto pravidlá sa tiež nazývajú „správna odborná prax ochrany rastlín“. Z právneho rámca a zo spisu vyplýva, že na účely konaní o posúdení v zmysle smernice 91/414 sa účinná látka preskúma podľa určitých aplikačných pravidiel, najmä pokiaľ ide o dávkovanie a frekvenciu použitia prípravkov na ochranu rastlín, ktoré ju obsahujú.
- 172 V prejednávanom prípade sa problematika revidovanej SPP týka návrhu žalobcov preskúmať endosulfán v zriedenejšej forme ako forma, ktorá bola predmetom posúdenia, a pre jediné použitie za sezónu, predloženom po trojstrannom stretnutí, najmä v liste z 25. júna 2004. Komisia tvrdí, že v tom štádiu konania ešte prijala nové tvrdenia, ale zavedenie novej SPP by znamenalo spochybnenie celej jednej časti posúdenia.
- 173 Najskôr treba skonštatovať, že tvrdenia žalobcov týkajúce sa tohto aspektu konania o posúdení sú málo rozvinuté, pretože žalobcovia sa v žalobe obmedzujú na pripomenutie skutočnosti, že Komisia nepreskúmala túto revidovanú SPP, hoci v priebehu trojstranného stretnutia súhlasila, že tak urobí. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že zo zápisníc z trojstranného stretnutia nevyplýva, že Komisia súhlasila s predložením novej SPP. Okrem toho tvrdenie Komisie, podľa ktorého by zohľadnenie revidovanej SPP znamenalo spochybnenie celej jednej časti posúdenia, nepopierajú ani komentáre samotných žalobcov v liste z 25. júna 2004, prostredníctvom ktorého predložili novú SPP posudzovateľom, pretože v ňom uvádzajú, že revidovaná SPP uľahčí analýzu rizík, najmä pokiaľ ide o ekotoxikológiu a posúdenie osudu endosulfánu, čo jasne znamená spochybnenie významných aspektov procesu posúdenia a netýka sa

iba nových tvrdení vo vzťahu k existujúcemu posúdeniu. Treba tiež zdôrazniť, že žalobcovia nepreukázali, že revidovaná SPP nemohla byť predložená v konaní skôr, pretože zo zložiek spisu vyplýva, že revízia SPP sa uskutočnila už v úvodných štádiách konania, najmä v roku 2001, aby sa vyhovel požiadavke predložiť bezpečné použitie, ktorá sa zaviedla nariadením č. 2266/2000.

174 Je teda namieste vyvodit' záver, že žalobcovia nepreukázali žiadnu situáciu spôsobenú vyššou mocou, ktorá by znamenala, že posudzovatelia vykonali zjavne nesprávne posúdenie tým, že v júli 2004 nezohľadnili revidovanú SPP.

175 Na záver, pokiaľ ide o tvrdenie žalobcov, podľa ktorého bola revidovaná SPP predložená s cieľom znížiť riziko vystavenia prevádzkovateľa, okrem skutočnosti, že argumentácia žalobcov je rozporuplná, pretože tvrdia, že na trojstrannom stretnutí pochopili, že otázka vystavenia prevádzkovateľa je vyriešená, je potrebné pripomenúť, ako sa zdôraznilo vyššie, že keďže otázka vystavenia prevádzkovateľa je sekundárna vo vzťahu k pochybnostiam, ktoré vyjadrili posudzovatelia v súvislosti s neznámym metabolitom, prípadné pochybenie v tomto bode nemôže viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, pretože ak by sa aj problém vystavenia prevádzkovateľa vyriešil, problém neznámeho metabolitu by viedol k tomu istému rozhodnutiu o nezariadení endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414.

176 Zo všetkých vyššie uvedených skutočností vyplýva, že výhrady žalobcov týkajúce sa revidovanej SPP musia byť zamietnuté.

O piatej problematike týkajúcej sa údajnej klasifikácie endosulfánu ako POP a PBT

— Tvrdenia účastníkov konania

177 Žalobcovia v podstate tvrdia, že existujú dve vedecké kritériá tvoriace základ napadnutého rozhodnutia a posúdenia, o ktoré sa opiera, ktoré nie sú špecifikované v smernici 91/414. Ide najmä o klasifikáciu látky ako POP alebo PBT, ktorá je relevantná v rámci smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, s. 1; Mim. vyd. 15/005, s. 275), ale nie v rámci smernice 91/414. Komisia v odôvodnení 8 napadnutého rozhodnutia vysvetlila, že endosulfán vyvoláva obavy z dôvodu svojho pretrvávania a prchavej povahy objavenej pri výsledkoch cezhraničného monitorovania, pričom tento záver vyplýva z uplatnenia kritéria „POP“. Okrem toho je výraz „POP“ výslovne uvedený v zápisnici z trojstranného stretnutia, ktorá venovala tejto otázke celú kapitolu, a závery stretnutia pracovnej skupiny „Posúdenie“ z 11. marca 2004 veľmi jasne uvádzajú, že obavy, ktoré pretrvávajú v súvislosti s touto molekulou, vyplývajú najmä zo skutočnosti, že „látka tiež môže byť POP“. Napadnuté rozhodnutie teda porušuje článok 5 ods. 1 smernice 91/414, ako aj legitímnu dôveru žalobcov v skutočnosť, že posúdenie bude založené iba na vedeckých kritériách spadajúcich do rámca tejto smernice.

178 V každom prípade by sa problém vyriešil, keby Komisia zohľadnila údaje o použití v skleníkoch.

179 Okrem toho, na rozdiel od článku 5 smernice 91/414, sú kritériá POP a PBT a smernica 2000/60 založené na pojme nebezpečenstvo a nie riziko.

180 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, spochybňuje tvrdenie, podľa ktorého je napadnuté rozhodnutie založené na iných kritériách, ako sú kritériá v článku 5 ods. 1 smernice 91/414.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

181 Problematika údajnej klasifikácie endosulfánu ako POP a PBT sa týka záveru uvedeného v odôvodnení 8 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého je endosulfán prchavá látka, jej hlavný metabolit je trvalý a bol nájdený pri výsledkoch monitorovania regiónov, kde sa táto látka nepoužíla.

182 Na úvod treba zdôrazniť, že v rámci tejto výhrady žalobcovia v podstate tvrdia, že uvedený záver spočíva na analýze, ktorá nie je uvedená v rámci smernice 91/414, ale vzťahuje sa na ňu smernica 2000/60. Cieľom smernice 2000/60 je zlepšiť kvalitu vody postupnou identifikáciou a odstraňovaním rady látok považovaných za nebezpečné a niektorých znečisťujúcich látok vo vodách Európskej únie. Definície nebezpečných a znečisťujúcich látok v smernici 2000/60 zahŕňajú odkaz na pojmy POP a PBT. Podľa žalobcov je smernica 2000/60 založená na posúdení nebezpečenstva pre vodné životné prostredie, zatiaľ čo smernica 91/414 požaduje použitie reštriktívnejšieho kritéria rizika pre životné prostredie.

183 Najskôr treba skonštatovať, ako zdôrazňujú žalobcovia, že kritériá POP a PBT boli predmetom diskusií počas obdobia posúdenia a klasifikácia endosulfánu ako POP alebo PBT sa zohľadnila v priebehu konania o posúdení. Zápisnica z trojstranného stretnutia

zo 17. mája 2004 vypracovaná Komisiou tomu venuje najmä jednu kapitolu, v ktorej sa konštatuje predloženie záverov spravodajského členského štátu pokiaľ ide o klasifikáciu endosulfánu ako POP a PBT a klasifikáciu endosulfánu ako nebezpečnej látky v rámci smernice 2000/60. Tiež sa v nej uvádza, že v rámci tejto smernice musí byť preukázaná úplná mineralizácia látky. Tá istá zápisnica tiež konštatuje námietky žalobcov pokiaľ ide o uplatnenie kritérií POP a PBT v rámci smernice 91/414 a ich tvrdenia, podľa ktorých úplná mineralizácia určitej látky nie je cieľom smernice 91/414. Tvrdenie Komisie, podľa ktorého prijala napadnuté rozhodnutie nezávisle od akejkoľvek diskusie o otázke, či endosulfán je POP alebo PBT alebo akejkoľvek klasifikácie endosulfánu na základe smernice 2000/60 musí byť teda zamietnuté.

184 Z okolnosti, že klasifikácia endosulfánu ako POP alebo PBT alebo jeho klasifikácia na základe smernice 2000/60 bola predmetom preskúmania v priebehu konania o posúdení, však nemožno vyvodit' záver, že napadnuté rozhodnutie porušuje článok 5 ods. 1 smernice 91/414. Naopak, treba skonštatovať, že tento záver v napadnutom rozhodnutí (pozri bod 44 vyššie) sa na prvý pohľad nezdá byť nezlučiteľný s kritériami článku 5 ods. 1, ktoré sú formulované širokým spôsobom a spočívajú na analýze rizík škodlivých účinkov na zdravie ľudí alebo zvierat alebo na spodnú vodu alebo neprijateľného vplyvu na životné prostredie (pozri bod 5 vyššie).

185 Treba tiež pripomenúť, že nezávisle od otázky, či endosulfán môže byť klasifikovaný ako POP alebo PBT v rámci smernice 2000/60, žalobcovia mali v priebehu konania o posúdení preukázať, že podmienky článku 5 ods. 1 smernice 91/414 boli splnené. Žalobcovia však nevysvetľujú, v čom klasifikácia určitej látky ako POP alebo PBT vylučuje, že má škodlivé účinky uvedené v článku 5 ods. 1 smernice 91/414. Samotná skutočnosť, že klasifikácia endosulfánu ako POP alebo PBT alebo jeho klasifikácia na základe smernice 2000/60 bola predmetom preskúmania v priebehu konania o posúdení teda nemôže byť dostatočným dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia, ak neexistujú presvedčivé tvrdenia preukazujúce, že závery tohto rozhodnutia sú v rozpore s článkom 5 ods. 1 smernice 91/414. Výhrada teda nie je dôvodná.

186 Z vyššie uvedených skutočností okrem toho vyplýva, že tvrdenia založené na skutočnosti, že smernica 2000/60 spočíva na analýze nebezpečenstva a smernica 91/414 na analýze rizika, ako aj tvrdenie založené na porušení legitímnej dôvery žalobcov vo výlučné uplatnenie kritérií spadajúcich do rámca smernice 91/414 sú bezpredmetné.

187 Za týchto okolností musia byť výhrady týkajúce sa problematiky údajnej klasifikácie endosulfánu ako POP alebo PBT zamietnuté v celom rozsahu.

188 Pokiaľ ide o otázku, či by riešenie použitia v skleníkoch navrhnuté žalobcami v závere konania o posúdení v konečnom dôsledku odstránilo pochybnosti spojené s možnou klasifikáciou endosulfánu ako POP alebo PBT, treba sa odvolať na analýzu problematiky použitia v skleníkoch rozvinutú nižšie.

O šiestej problematike týkajúcej sa použitia v skleníkoch

— Tvrdenia účastníkov konania

189 Žalobcovia tvrdia, že napadnuté rozhodnutie nezohľadňuje posledné riešenie, ktoré navrhli, spočívajúce v obmedzení endosulfánu na použitie v skleníkoch s redukovanou SPP, čo predstavuje porušenie článku 5 ods. 1 smernice 91/414 a ich práva na obranu. Použitie v skleníkoch by totiž vyriešilo problém neznámeho metabolitu, pretože endosulfán by nemohol preniknúť do pôdy alebo vody mimo skleníka.

190 Žalobcovia vo svojej replike dodávajú, že nezaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 na účely obmedzeného použitia v skleníkoch porušuje zásadu proporcionality a rovnosti zaobchádzania.

191 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, tvrdí, že bola oprávnená odmietnuť preskúmať riešenie použitia v skleníkoch, pretože bolo predložené po uplynutí lehoty. V každom prípade by neodstránilo pochybnosti spôsobené neznámym metabolitom, pretože skleník nie je úplne uzavreté prostredie.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

192 Problematika použitia v skleníkoch sa týka návrhu, ktorý žalobcovia predložili v nadväznosti na trojstranné stretnutie v liste adresovanom Komisii z 25. mája 2004, v ktorom uviedli, že sú pripravení zniesť ako „najpesimistickejší scenár“ použitie endosulfánu na paradajky v skleníkoch.

193 V odpovedi na písomnú otázku Súdu prvého stupňa, ktorý sa ich pýtal na dôvody tohto neskorého predloženia, žalobcovia odpovedali, že ho nemohli predložiť skôr, pretože obava spojená s vystavením prevádzkovateľa bola vyjadrená až v priebehu trojstranného stretnutia a predtým im bolo naznačené, že táto otázka je vyriešená. V tejto súvislosti však treba skonštatovať, že z listu z 25. júna 2004, ako aj z tvrdení žalobcov v replike vyplýva, že riešenie použitia endosulfánu v skleníkoch na pestovanie paradajok bolo navrhnuté s cieľom odpovedať na pretrvávajúce obavy posudzovateľov, predovšetkým na obavu týkajúcu sa neznámeho metabolitu, o ktorom sa vyššie skonštatovalo, že žalobcovia ho mali identifikovať najneskôr v roku 2000.

194 Žalobcovia tiež tvrdia, že Komisia nemôže založiť odmietnutie preskúmať toto konečné riešenie na údajnom neúplnom charaktere analýzy pre paradajky v skleníkoch, pretože toto použitie bolo súčasťou pôvodného oznámenia. Tiež tvrdia, že medzi rokmi 2001 a 2004 im bolo naznačené, že použitie endosulfánu na paradajky v skleníkoch by odôvodnilo zaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414. Táto výhrada musí byť tiež zamietnutá, pretože ako vysvetlilo Španielske kráľovstvo na pojednávaní, a žalobcovia to nepopreli, endosulfán bol oznámený pre desať použití na poli a jedno použitie v skleníkoch. Je preto zrejmé, že preskúmanie endosulfánu bolo zamerané na environmentálne účinky najproblematickejšieho použitia, teda použitia endosulfánu v exteriéri. Zo skutočnosti, že závery konania o posúdení sa týkali hlavne rizika škodlivých účinkov endosulfánu v exteriéri, teda nemožno vyvodiť záver, že použitie v skleníkoch sa malo považovať za zlučiteľné s článkom 5 ods. 1 smernice 91/414. Žalobcovia okrem toho pokračovali v požadovaní povolenia pre všetky oznámené aplikácie až do konca konania o posúdení.

195 Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že žalobcovia neuviedli prijateľné argumenty týkajúce sa otázky, prečo nemohli predložiť toto riešenie skôr v konaní o posúdení. Treba tiež skonštatovať, že žalobcovia tým, že predložili riešenie tak neskoro a že naďalej chceli dosiahnuť zaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 pre čo najširšie možné použitie, vedome podstúpili riziko, že nebudú môcť v procesných lehotách preukázať, že endosulfán spĺňa kritériá článku 5 ods. 1 smernice 91/414. Na záver, pokiaľ ide o tvrdenia založené na údajnom porušení zásady proporcionality a rovnosti zaobchádzania, pojednáva sa o nich nižšie v rámci preskúmania tretieho žalobného dôvodu.

196 V každom prípade treba ešte zdôrazniť, že medzi účastníkmi konania existuje zjavný rozpor v otázke, či skleník predstavuje uzavreté prostredie. Žalobcovia tvrdia, že Komisia v tejto súvislosti uvádza námietky týkajúce sa toxicity pre vtákov, ktoré nie sú relevantné, pretože v skleníkoch sa vtáky nenachádzajú. Z procesného spisu a z pripomienok Španielskeho kráľovstva na pojednávaní však vyplýva, ide aj o ďalšie obavy týkajúce sa napríklad možného preniknutia do vody a pôdy. Komisia a Španielske kráľovstvo teda zjavne nesúhlasia s tézou žalobcov, podľa ktorej riešenie použitia

v skleníkoch umožní vylúčiť problém neznámeho metabolitu. Okrem skutočnosti, že, ako bolo zdôraznené vyššie, treba uznať rozsiahly priestor Komisie pre voľnú úvahu pokiaľ ide o tento typ komplexných vedeckých posúdení, táto diskusia tiež ukazuje, že ak by sa aj Súd prvého stupňa domnieval, že nezohľadnenie riešenia použitia v skleníkoch predloženého po uplynutí lehoty predstavuje procesnú vadu, ktorá by viedla k porušeniu práva žalobcov na obranu, nebolo by vôbec preukázané, že jeho zohľadnenie by mohlo viesť k prijatiu odlišného rozhodnutia. Toto pochybenie preto nespôsobuje nezákonnosť a teda ani zrušenie napadnutého rozhodnutia.

- 197 Z uvedeného vyplýva, že výhrady týkajúce sa problematiky použitia v skleníkoch treba zamietnuť.

O siedmej problematike týkajúcej sa vplyvu omeškania spôsobeného spravodajským členským štátom a Komisiou v konaní o posúdení

— Tvrdenia účastníkov konania

- 198 Podľa žalobcov, ktorých v konaní podporuje ECPA, spravodajský členský štát predložil svoj návrh správy o posúdení až vo februári 2000, čím porušil článok 7 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 3600/92, ktorý stanovuje lehotu dvanásť mesiacov od obdržania úplnej dokumentácie. V prejednávanom prípade bola aktualizovaná verzia dokumentácie žalobcov predložená na konci roku 1996. Nemožno teda žalobcom vytýkať nedodržanie lehôt na predloženie údajov v závere konania o posúdení, pretože spravodajský členský štát je prinajmenšom spoluzodpovedný za vzniknuté omeškanie. Okrem toho žalobcovia odmietajú tvrdenie Komisie a Španielskeho kráľovstva, podľa ktorého sú čiastočne zodpovední za omeškanie vzniknuté počas konania o posúdení.

199 Podľa Komisie žalobcovia sami čiastočne prispeli k omeškaniu, ktoré teraz kritizujú. Pripúšťa, že konania uskutočňované na základe smernice 91/414, najmä pre prvú fázu programu preskúmania, si vyžiadali viac času, ako sa predpokladalo, ale to platí pre všetky látky a všetkých oznamovateľov. Zo strany žalobcov je však nespravodlivé pripísať všetky omeškania spravodajskému členskému štátu a/alebo Komisii. Navyše, nie všetky omeškania v konaniach boli pre žalobcov nevyhnutne nevýhodné, pretože endosulfán mohol zostať na trhu dlhšie. Okrem toho, ak by aj bolo konanie kratšie, nie je dôvod sa domnievať, že výsledok by bol rozdielny.

200 Španielske kráľovstvo podporuje tvrdenia Komisie a tiež tvrdí, že najviac omeškaní v konaní bolo spôsobených samotnými žalobcami, čo zjavne poukazuje na nepopierateľný úmysel konanie neukončiť.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

201 Na úvod treba upresniť, že táto problematika sa v podstate týka otázky prípadného vplyvu pôvodného omeškania, ktoré vzniklo v konaní o posúdení v období prípravy návrhu správy o posúdení, na možnosť žalobcov dodržať procesné lehoty máj 2002 a máj 2003.

202 Treba najprv skonštatovať, že predloženie návrhu správy o posúdení spravodajským členským štátom sa udialo so značným omeškaním v porovnaní s časovým harmonogram stanoveným v článku 7 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 3600/92 v znení zmien a doplnkov, podľa ktorého sa táto správa pošle Komisii dvanásť mesiacov po obdržaní dokumentov. V prejednávacom prípade bola úplná dokumentácia predložená

v apríli 1995 a aktualizovaná dokumentácia bola predložená o rok neskôr, ale správa o posúdení bola Komisii predložená až 22. februára 2000. Treba skonštatovať, že ani Komisia ani Španielske kráľovstvo vo svojich písomných vyjadreniach neuviedli vysvetlenie tohto značného omeškania v porovnaní s ustanoveným časovým harmonogramom, ale obmedzujú sa na označenie niektorých omeškaní po konaní o posúdení, ktoré spôsobili žalobcovia, čo títo popierajú. V odpovedi na písomnú otázku Súdu prvého stupňa upozornilo Španielske kráľovstvo na organizačné problémy, ktoré sa vyskytli na začiatku konania o posúdení, vzhľadom na novosť konania a množstvo látok, pre ktoré bolo určené ako spravodajský členský štát. Španielske kráľovstvo upresňuje, že pred 10. májom 1996 neexistovala žiadna akreditovaná inštitúcia na vykonanie posúdení a že od roku 1996 do roku 1998 vykonala akreditovaná inštitúcia posúdenie účinnej látky endosulfánu a priebežne žalobcov informovala o svojich záveroch. Španielske kráľovstvo tiež uvádza, že od júla 1998 predložili žalobcovia doplňujúce informácie a zmenili aj SPP, čo ešte viac oneskorilo predloženie návrhu správy o posúdení.

203 Je zrejmé, že argumentácia Komisie a Španielskeho kráľovstva iba čiastočne vysvetľuje značné omeškanie s predložením návrhu správy o posúdení. Treba však pripomenúť, že vada konania má za následok zrušenie rozhodnutia alebo jeho časti len v prípade, ak sa preukáže, že pri neexistencii tejto vady by napadnuté rozhodnutie mohlo mať iný obsah (rozsudok Súdneho dvora z 23. apríla 1986, Bernardi/Parlament, 150/84, Zb. s. 1375, bod 28; rozsudky Súdu prvého stupňa zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia, T-62/98, Zb. s. II-2707, bod 283, a z 5. apríla 2006, Degussa/Komisia, T-279/02, Zb. s. II-897, bod 416; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 29. októbra 1980, van Landewyck a i./Komisia, 209/78 až 215/78 a 218/78, Zb. s. 3125, bod 47).

204 Vzhľadom na túto judikatúru treba zdôrazniť, že tvrdenia žalobcov sú protichodné. Po prvé, nemôžu vierohodným spôsobom uplatňovať omeškanie v predložení správy o posúdení ako príčinu, pre ktorú nemohli predložiť údaje v určitej lehote, ak celá ich argumentácia spočíva na skutočnosti, že nezohľadnené údaje odpovedali na obavy vyjadrené oneskorene v konaní o posúdení. Oneskorené predloženie dodatočnej štúdie by totiž mohlo zabrániť žalobcom dodržať uvedené lehoty, a teda mať skutočný vplyv na

napadnuté rozhodnutie iba v prípade, ak by potreba predložiť dodatočnú štúdiu vyplynula z návrhu správy o posúdení. Po druhé, žalobcovia sa sťažujú na nedostatok komunikácie so spravodajským členským štátom pred rokom 2000. Je však zrejmé, že intenzívnejšia komunikácia, ako tá, ktorá vyplýva z dôkazov o komunikácii medzi žalobcami a spravodajským členským štátom, predloženými s procesnými dokumentmi a uvedenými v odpovedi spravodajského členského štátu na písomnú otázku Súdu prvého stupňa, mohla iba oneskoriť predloženie návrhu správy o posúdení. Navyše, tieto listinné dôkazy skôr naznačujú, že žalobcovia úzko spolupracovali pri vypracovaní návrhu správy o posúdení, čo im malo umožniť vylepšiť posúdenie. Po tretie, z procesných dokumentov vyplýva, že žalobcovia niekedy sami prispeli k omeškaniu tým, že predkladali nové údaje alebo parametre, alebo tým, že v priebehu druhej fázy preskúmania nie vždy dodržiavali termíny dohodnuté na predloženie štúdií, takže je riskantné stanoviť, v akej miere by skoršie predloženie návrhu správy o posúdení umožnilo skoršiu identifikáciu niektorých pochybností posudzovateľov.

205 V dôsledku toho musí byť výhrada týkajúca sa problematiky vplyvu omeškania spôsobeného spravodajským členským štátom a Komisiou zamietnutá.

206 Zo všetkých vyššie uvedených skutočností vyplýva, že individuálne preskúmanie siedmych problematik neumožnilo identifikovať existenciu zjavne nesprávneho posúdenia Komisie pri uplatnení článku 5 ods. 1 smernice 91/414 alebo porušenie práva žalobcov na obranu alebo ich legitímnej dôvery. Za týchto okolností tiež nemožno uznať, že kombinovaný účinok jednotlivých aspektov konania o posúdení spochybnených v rámci týchto problematik môže predstavovať dostatočný základ pre zrušenie napadnutého rozhodnutia, pretože nemožno vyvodiť záver, že žalobcovia sa ocitli v situácii spôsobenej vyššou mocou, ktorá by im zabránila dodržať procesné lehoty. Treba preto zamietnuť jednak prvý žalobný dôvod v celom rozsahu a jednak druhú časť druhého žalobného dôvodu.

O prvej časti druhého žalobného dôvodu založenej na porušení článku 95 ods. 3 ES

Tvrdenia účastníkov konania

207 Žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, tvrdia, že Komisia tým, že nepreskúmala všetky predložené údaje, vrátane údajov predložených pred lehotami v máji 2002 a v máji 2003, a tým, že posúdenie endosulfánu založila na obmedzenej a neúplnej sérii údajov, porušila článok 95 ods. 3 ES. Zatiaľ čo je smernica 91/414 formálne založená na článku 43 Zmluvy ES (zmenený, teraz článok 37 ES), ktorý zavádza spoločnú poľnohospodársku politiku, z jej odôvodnení vyplýva, že sleduje ciele spojené s vnútorným trhom, a preto je uplatniteľný článok 95 ES. Článok 4 smernice 91/414 takto zaručuje voľný pohyb prípravkom na ochranu rastlín tým, že členským štátom zakazuje brániť z dôvodov spojených s otázkami harmonizovanými touto smernicou dovozu, predaju alebo povoľovaniu prípravkov na ochranu rastlín, ktoré dodržiavajú harmonizované ustanovenia. Okrem toho, otázka právneho základu smernice 91/414 nie je relevantná.

208 Podľa článku 95 ods. 3 ES je Komisia pri prijímaní opatrení týkajúcich sa zdravia alebo ochrany životného prostredia povinná prihliadať na najnovšie údaje, vrátane vývoja vychádzajúceho z nových vedeckých poznatkov. Okrem toho, článok 152 ods. 1 prvý pododsek ES ustanovuje, že pri stanovení a uskutočňovaní všetkých politík a činností Spoločenstva sa zabezpečí vysoká úroveň ochrany zdravia ľudí. Kombinovaný účinok týchto ustanovení je, že všetky rozhodnutia prijaté na základe smernice 91/414 musia umožniť dosiahnuť vysoký stupeň ochrany posudzovaný s odvolaním sa na najnovšie údaje.

- 209 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, tvrdí, že článok 95 ods. 3 ES nie je uplatniteľný, pretože slúži výlučne ako právny základ pre akty prijaté Radou v rámci postupu spolurozhodovania tak, ako je stanovený v článku 251 ES, ktorých cieľom je vytvorenie a fungovanie vnútorného trhu. Avšak smernica 91/414, ktorá je právnym základom pre napadnuté rozhodnutie a konania o posúdení, o ktoré sa opiera, bola prijatá na základe článku 43 Zmluvy ES, v ktorého rámci sa neuplatňuje postup spolurozhodovania.
- 210 Okrem toho, právna úprava poľnohospodárstva, akou je smernica 91/414, môže obsahovať harmonizáciu vnútroštátnych predpisov bez toho, aby bolo potrebné uplatniť článok 100 Zmluvy ES (teraz článok 94 ES), pretože článok 38 ods. 2 Zmluvy ES (zmenený, teraz článok 32 ods. 2 ES) zabezpečuje prednosť osobitných ustanovení z oblasti poľnohospodárstva vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam týkajúcim sa vytvorenia spoločného trhu. Skutočnosť, že poľnohospodárske opatrenie zohľadňuje aj otázky životného prostredia alebo zdravia neznamená, že spadá pod pravidlá Zmluvy z oblasti životného prostredia. Z rovnakých dôvodov nie je relevantný ani článok 152 ES.
- 211 Komisia tiež pripomína, že má rozsiahlu mieru voľnej úvahy v poľnohospodárskej oblasti a že Súd prvého stupňa, ako aj Súdny dvor výslovne deklarovali, že toto pravidlo sa uplatňuje na konania stanovené smernicou 91/414.
- 212 Na záver Komisia uvádza, že nerozumie, prečo by mala byť povinnosť zohľadniť najnovšie dostupné vedecké údaje odlišná pre pravidlá, na ktorých je založená právna úprava vnútorného trhu.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 213 Článok 95 ods. 3 ES, ktorého uplatnenie na prejednávaný prípad Komisia spochybňuje, stanovuje, že Komisia vo svojich návrhoch Rade na účely aproximácie ustanovení zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré smerujú k vytváraniu a fungovaniu vnútorného trhu, týkajúcich sa zdravia, bezpečnosti, ochrany životného prostredia a ochrany spotrebiteľa, berie za základ vysokú úroveň takejto ochrany, prihliadajúc najmä na vývoj vychádzajúci z nových vedeckých poznatkov.
- 214 V tejto súvislosti treba skonštatovať, že žalobcovia vo svojich písomných vyjadreniach potvrdzujú, že nespochybňujú zákonnosť smernice 91/414 vo vzťahu k článku 95 ods. 3 ES, ale zákonnosť aktov prijatých Komisiou na základe tejto smernice. Uznávajú, že smernica 91/414 nie je sama osebe v rozpore s podmienkami stanovenými v článku 95 ods. 3 ES, ale domnievajú sa, že tieto podmienky posilňuje, pretože článok 5 smernice 91/414 preberá znenie článku 95 ods. 3 ES tým, že vyžaduje, aby rozhodnutia boli prijaté „vzhľadom na súčasné vedecké a technické poznatky“. Treba teda skonštatovať, že tvrdenia, ktoré žalobcovia rozvíjajú v rámci tejto časti, sa prekrývajú s tvrdeniami rozvinutými v rámci prvého žalobného dôvodu a druhej časti druhého žalobného dôvodu, o ktorých sa rozhodlo, že nie sú dôvodné. Výhrady založené na údajnom porušení článku 95 ods. 3 ES musia byť teda tiež zamietnuté bez toho, aby bolo potrebné, aby sa Súd prvého stupňa vyslovil k uplatniteľnosti tohto ustanovenia.
- 215 Pokiaľ ide o článok 152 ods. 1 ES, ktorý žalobcovia uvádzajú subsidiárne a podľa ktorého sa pri stanovení a uskutočňovaní všetkých politík a činností Spoločenstva zabezpečí vysoká úroveň ochrany zdravia ľudí, treba skonštatovať, že žalobcovia nerozvinuli žiadnu samostatnú argumentáciu, ale že sa obmedzujú na zopakovanie odkazu na povinnosť Komisie zohľadniť najnovšie údaje. Uvedená výhrada teda musí byť tiež zamietnutá.

216 Z vyššie uvedeného vyplýva, že prvá časť druhého žalobného dôvodu musí byť zamietnutá.

O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení niektorých všeobecných zásad práva Spoločenstva

217 V rámci tretieho žalobného dôvodu žalobcovia predovšetkým namietajú porušenie zásady proporcionality (prvá časť), zásady ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty (druhá časť), zákazu konať *ultra vires* (nepríslušnosť) (tretia časť), povinnosti vykonať starostlivé a nestranné posúdenie (štvrtá časť), zákazu zneužitia právomoci (piata časť), práva na obranu a práva byť vypočutý (šiesta časť), zásady odbornosti a nezávislosti vedeckých stanovísk (siedma časť), zásady rovnosti zaobchádzania (ôsma časť), zásady prednosti špeciálnych ustanovení pred všeobecnými ustanoveniami (deviata časť) a zásady estoppel (desiata časť). Súd prvého stupňa považuje za užitočné preskúmať najskôr samostatne prvú časť založenú na porušení zásady proporcionality a ôsmu časť založenú na porušení zásady rovnosti zaobchádzania pred tým, ako spoločne preskúma ostatné časti tretieho žalobného dôvodu.

O prvej časti založenej na porušení zásady proporcionality

— Tvrdenia účastníkov konania

218 Podľa žalobcov z judikatúry vyplýva, že na účely určenia, či rozhodnutie inštitúcie Spoločenstva dodržiava zásadu proporcionality, treba overiť, či prostriedky, ktoré používa, sú primerané na dosiahnutie sledovaného cieľa a či nejdú nad rámec

toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie. V prejednávacom prípade je rozhodnutie nepreskúmať všetky údaje predložené žalobcami v rozpore s cieľom sledovaným smernicou 91/414, ktorým je posúdiť bezpečnosť prípravkov na ochranu rastlín a ich účinných zložiek s ohľadom na kritériá špecifikované v tejto smernici a „vo svetle najnovších vedeckých a technických poznatkov“, a nepredstavuje najmenej reštriktívny prostriedok na dosiahnutie takeého cieľa, pretože rozhodnutie o nezaradení endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 má za následok stiahnutie endosulfánu z trhu v rámci Európskej únie s nenapraviteľnými obchodnými dôsledkami na žalobcov. Takýto výsledok je úplne neprimeraný, najmä ak vychádza výlučne z vôle dodržať umelo stanovené lehoty, ako je to v prejednávacom prípade.

219 Žalobcovia poukazujú na uznesenia predsedu Súdneho dvora z 21. októbra 2003, *Industrias Químicas del Vallés/Komisia* [C-365/03 P(R), Zb. s. I-12389] a predsedu Súdu prvého stupňa z 5. augusta 2003, *Industrias Químicas del Vallés/Komisia* (T-158/03 R, Zb. s. II-3041), z ktorých vyplýva, že Komisia sa nemôže dovolávať lehôt ako jediného dôvodu odmietnutia preskúmať nové údaje, ktoré jej boli predložené. Mierne omeškanie, ktoré by spôsobilo preskúmanie týchto údajov, by preto bolo menšie ako dodatočná lehota priznaná IQV na predloženie nových údajov týkajúcich sa metalaxylu a určite zanedbateľné vzhľadom na celkovú dĺžku obdobia preskúmania endosulfánu, ktoré sa predĺžilo oneskoreným posúdením spravodajského členského štátu a ktoré v každom prípade trvalo až do 31. decembra 2005, a bolo ešte predĺžené do 31. decembra 2006.

220 V replike žalobcovia dodávajú, že endosulfán mal byť zaradený do prílohy I k smernici 91/414 prinajmenšom na účely použitia v skleníkoch a že toto riešenie by bolo primerané cieľom uvedenej smernice a tiež by zabezpečilo, že s endosulfánom by sa nakladalo rovnakým spôsobom ako s inými účinnými látkami. Komisia totiž súhlasila so zaradením beta-cyfluthrinu do prílohy I k smernici 91/414 z dôvodu, že „iné použitie ako pre okrasné rastliny v skleníkoch alebo týkajúce sa ošetrovania osiva nebolo dostatočne zdokumentované a nejavilo sa byť prijateľné z hľadiska kritérií uvedených v prílohe VI“ [*neoficiálny preklad*] a že „na účely podpory povolenia týchto použití museli byť údaje a informácie preukazujúce ich akceptovateľnosť z hľadiska ľudských

spotrebiteľov a životného prostredia predložené členským štátom“. [*neoficiálny preklad*] Rovnaká úvaha sa uplatnila pre účinnú látku cyfluthrin a mohla sa uplatniť pre endosulfán.

- 221 ECPA podporuje tvrdenia žalobcov a dodáva, že odmietnutie Komisie zohľadniť všetky dostupné údaje je v prejednávacom prípade zvlášť neprimerané, pretože endosulfán a prípravky, ktoré ho obsahujú, nepredstavujú ani nebezpečenstvo ani riziko, ktoré by boli bezprostredné alebo identifikované. Na záver ECPA tvrdí, že existujú prinajmenšom menej reštriktívne prostriedky na dosiahnutie sledovaného cieľa ako jednoduché zamietnutie zaradenia endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414. V tejto súvislosti sú dostupné možnosti na odstránenie pretrvávajúcich pochybností skrátenie obdobia zaradenia do prílohy I k tejto smernici, zlepšenie bezpečnostných faktorov, dodatočné predpisy v oblasti údajov a záväzná povinnosť oznamovateľa uskutočniť doplňujúce testy.
- 222 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, oponuje tvrdeniam žalobcov. Navyše sponchybnuje prípustnosť výhrady založenej na neprimeranej povahe nezaradenia endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 výlučne na účely použitia v skleníkoch, pretože podľa nej sa žaloba odvoláva na zásadu proporcionality iba pokiaľ ide o otázku týkajúcu sa lehôt.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 223 Je potrebné pripomenúť, že všeobecná zásada proporcionality vyžaduje, aby akty inštitúcií Spoločenstva neprekračovali hranice toho, čo je vhodné a potrebné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných predmetnou právnou úpravou, čím sa

rozumie, že v prípade, kde existuje voľba medzi viacerými primeranými opatreniami, je potrebné prikloniť sa k tomu najmenej obmedzujúcemu a že spôsobené ťažkosti nesmú byť neúmerné vo vzťahu k sledovaným cieľom (pozri rozsudok Súdneho dvora z 9. marca 2006, Zuid-Hollandse Milieufederatie et Natuur en Milieu, C-174/05, Zb. s. I-2443, bod 28 a citovanú judikatúru).

224 Z toho vyplýva, že v rámci súdneho preskúmania uplatňovania tejto zásady môže vzhľadom na rozsiahlu voľnú úvahu, ktorou Komisia disponuje pri prijímaní rozhodnutí týkajúcich sa zaradenia účinných látok do prílohy I k smernici 91/414, len zjavne nevhodná povaha opatrenia vo vzťahu k cieľu, ktorý má sledovať, ovplyvniť zákonnosť tohto opatrenia (pozri v tomto zmysle rozsudok Zuid-Hollandse Milieufederatie et Natuur en Milieu, už citovaný v bode 223 vyššie, bod 29).

225 Okrem toho, ako sa zdôraznilo v bode 81 vyššie, z odôvodnení smernice 91/414 vyplýva, že cieľom tejto smernice je na jednej strane odstránenie prekážok obchodu s prípravkami na ochranu rastlín v rámci Spoločenstva a zlepšenie rastlinnej výroby a na druhej strane ochrana zdravia ľudí a zvierat a životného prostredia.

226 Pokiaľ ide o uplatnenie zásady proporcionality na rozhodnutie Komisie nezohľadniť údaje predložené po uplynutí procesných lehôt, treba pripomenúť, že z preskúmania právneho rámca v spojení s rozsudkom IQV, ktoré Súd prvého stupňa vykonal v rámci preskúmania prvého žalobného dôvodu a druhej časti druhého žalobného dôvodu vyplýva, že v rámci konania, ktoré vedie k prijatiu rozhodnutia o zaradení látky dotknutej konaním stanoveným v článku 8 ods. 2 smernice 91/414 do prílohy I k tejto smernici, sa lehota predĺži, ak účastníci, ktorí oznámili účinnú látku, sa ocitli v situácii spôsobenej vyššou mocou, ktorá im zabránila dodržať procesné lehoty na predloženie doplňujúcich informácií na účely preukázania bezpečného použitia dotknutej účinnej látky.

227 Z vyššie vykonaného preskúmania jednotlivých problematík však vyplýva, že žalobcovia nepreukázali, že sa ocitli v situácii spôsobenej vyššou mocou, ktorá im zabránila predložiť v procesných lehotách údaje, ktoré Komisia odmietla zohľadniť. Nie je preto možné vyvodiť záver, že rozhodnutie Komisie nezohľadniť dotknuté údaje a štúdie porušilo zásadu proporcionality.

228 Za týchto okolností nie je neprimerané ani rozhodnutie o nezaradení endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414, pretože je založené na neexistencii dostatočných informácií umožňujúcich vyvodiť záver o neexistencii rizík, ktoré sú definované v článku 5 ods. 1 smernice 91/414, so zreteľom na skutočnosť, že, na jednej strane, ciele ochrany zdravia ľudí a zvierat, ako aj životného prostredia, sledované smernicou 91/414, bránia tomu, aby bolo odloženie rozhodnutia o zaradení alebo nezaradení dotknutej účinnej látky do prílohy I k smernici 91/414 ponechané na voľnej úvahe výrobcov tejto účinnej látky, a, na druhej strane, títo výrobcovia majú v každom prípade možnosť dať účinnú látku opätovne preskúmať prostredníctvom konania stanoveného v článku 6 ods. 2 smernice 91/414.

229 Na záver, pokiaľ ide o výhradu žalobcov založenú na skutočnosti, že Komisia v napadnutom rozhodnutí mala stanoviť zaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 pre použitie v skleníkoch, treba upresniť, že výhrady uvedené v žalobe v rámci tejto časti sa týkajú rozhodnutia Komisie neposkytnúť im predĺženie zákonných lehôt na predloženie údajov. Tieto výhrady sa teda netýkajú údajne neprimeranej povahy napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom uložilo povinnosť stiahnuť endosulfán z trhu, hoci sa malo prijať menej reštriktívne riešenie. Za týchto okolností výhrada žalobcov založená na skutočnosti, že Komisia mohla stanoviť zaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 pre použitie v skleníkoch, uplatnenej po prvýkrát v replike, musí byť vyhlásená za neprípustnú na základe judikatúry uvedenej v bode 134 vyššie. Okrem toho skutočnosť, že ECPA uviedla túto výhradu v svojom vyjadrení vedľajšieho účastníka konania nespochybňuje záver, podľa ktorého v skutočnosti ide o nový žalobný dôvod, ktorý žalobcovia mohli uviesť v návrhu na začatie konania (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 3. apríla 2003, BaByliss/Komisia, T-114/02, Zb. s. II-1279, bod 417). Z preskúmania prvého žalobného

dôvodu a druhej časti druhého žalobného dôvodu vykonaného vyššie v každom prípade vyplýva, že Komisia nevykonala zjavne nesprávne posúdenie tým, že odmietla zohľadniť riešenie použitia v skleníkoch, ktoré žalobcovia predložili po uplynutí procesných lehôt. Za týchto okolností nemožno Komisii vytýkať, že nepovolila zaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 pre použitie v skleníkoch.

230 Zo všetkých vyššie uvedených skutočností vyplýva, že prvá časť tretieho žalobného dôvodu nie je dôvodná.

O ôsmej časti založenej na porušení zásady rovnosti zaobchádzania

— Tvrdenia účastníkov konania

231 Žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, tvrdia, že posúdenie endosulfánu bolo predmetom menej priaznivého zaobchádzania ako posúdenie vyhradené iným molekulám podliehajúcim rovnakým požiadavkám preskúmania, napríklad metalaxylu a chlorpyrifosu, ktoré získali dodatočné lehoty na predloženie a posúdenie nových relevantných údajov.

232 Komisia okrem toho pre osem účinných látok rozhodla o predĺžení lehoty na zaradenie do prílohy I k smernici 91/414 až do 31. decembra 2006. Z dôvodu predĺženia uplatniteľnej lehoty na koniec roku 2006 disponovalo osem látok patriacich do prvej fázy preskúmania, vrátane fenarimolu a vinclozolinu, dlhšími obdobiami na uvedenie na trh a oznamovatelia mali možnosť predložiť nové údaje. Vinclozolin takto získal predĺženie lehoty z roku 1998 na rok 2006 a fenarimol z roku 1997 na rok 2006, zatiaľ čo

endosulfán získal predĺženie iba z roku 2001 na rok 2005. Žalobcovia predložili tabuľku ukazujúcu účinok omeškania v pôvodnom posúdení spravodajským členským štátom na počet stretnutí pre posúdenie údajov a spätnú väzbu medzi oznamovateľmi a posudzovateľmi. Fenarimol a vinclozolin tak boli predmetom častejších stretnutí a disponovali niekoľkými dodatočnými rokmi na vyvinutie nových údajov ako odpoveď na posúdenie a s ohľadom na technický pokrok podľa smernice 91/414. Z toho vyplýva, že Komisia, prinajmenšom v niektorých prípadoch, s podobnými situáciami zaobchádzala rozdielne a porušila tak zásadu rovnosti zaobchádzania a článok 40 ods. 3 ES.

233 Nerovnosť zaobchádzania sa okrem toho nevzťahuje iba na dlhšie obdobie posúdenia poskytnuté iným látkam patriacim na ten istý zoznam ako endosulfán, ale tiež na rozdiel v kritériách použitých na celkové posúdenie a v konečnom výsledku posúdenia endosulfánu.

234 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, spochybňuje tvrdenia žalobcov.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

235 Na úvod treba upresniť, že článok 40 ES sa týka rozsahu právomoci Rady v oblasti voľného pohybu pracovníkov, a nemá teda žiadnu väzbu s výhradami uvedenými

v rámci tejto časti. Žalobcovia okrem toho nepredložili žiadne objasnenie jeho relevantnosti. Výhrady založené na porušení tohto ustanovenia treba teda vyhlásiť za neprípustné na základe judikatúry citovanej v bode 120 vyššie.

236 Ďalej treba pripomenúť, že zásada rovnosti zaobchádzania je porušená iba vtedy, ak sa s porovnateľnými situáciami zaobchádza rozdielne alebo ak sa s rozdielnymi situáciami zaobchádza rovnako, a také zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 29. novembra 2005, SNCZ/Komisia, T-52/02, Zb. s. II-5005, bod 109 a citovanú judikatúru).

237 V tejto súvislosti treba predovšetkým skonštatovať, ako uvádza Komisia, že tvrdenia žalobcov ohľadom riešenia prijatého pre iné účinné látky sa obmedzujú na výpočet príkladov iných látok, pre ktoré bolo riešenie rozdielne bez vysvetlenia, prečo by sa malo s endosulfánom zaobchádzať rovnakým spôsobom. Tieto výhrady preto treba vyhlásiť za neprípustné na základe judikatúry citovanej v bode 120 vyššie. Okrem toho, v každom prípade je základnou otázkou nastolenou v rámci tejto časti opäť otázka týkajúca sa nezohľadnenia neskoro predložených údajov, pretože Komisia mohla prijať iné riešenie ako nezaradenie endosulfánu vo všetkých jeho použitíach do prílohy I k smernici 91/414 iba v prípade, ak by súhlasila s preskúmaním tvrdení týkajúcich sa redukovanej SPP, formulácie CS alebo použitia v skleníkoch.

238 Pokiaľ ide ďalej o tvrdenia založené na porovnaní priebehu konaní o posúdení endosulfánu a iných látok, treba skonštatovať, že žalobcovia uvádzajú konkrétne prvky porovnania iba pre fenarimol a vinclozolin. V žalobe predkladajú najmä porovnávaciu tabuľku, ktorá by mala pochádzať od Komisie a z ktorej vyplýva, že tieto iné účinné látky boli predmetom častejších stretnutí a dlhšieho procesu posúdenia, ktorý ponúkal dodatočné možnosti na predloženie nových údajov. Tvrdia, že endosulfán bol predmetom menej častých hodnotiacich stretnutí a možností ďalších diskusií z dôvodu pôvodného omeškania v konaní o posúdení. Navyše, Komisia pre fenarimol

a vinclozolin nestanovila konečný dátum na predloženie nových údajov. Okrem toho, v čase podania žaloby, teda v apríli 2006, ešte nebolo pre tieto dve látky prijaté rozhodnutie o zaradení do prílohy I k smernici 91/414.

239 V odpovedi na písomnú otázku Súdu prvého stupňa Komisia uviedla, že počet diskusií bol vyšší v prípade látok, pri ktorých boli rozhodnutia v oblasti posúdenia a riadenia rizík náročné. Pokiaľ ide o skutočnosť, že lehoty na predloženie údajov boli pre tieto látky rozdielne, Komisia popiera, že podniky, ktoré oznámili tieto látky, mohli predložiť nové údaje až do decembra 2003 alebo do apríla 2004. Na tieto podniky sa tiež vzťahovali zákonné lehoty a nemohli pokračovať v predkladaní nových údajov. Navyše nie je správne predpokladať, že neskoršie predloženie návrhu správy o posúdení malo negatívny vplyv na dotknutú látku, pretože napríklad návrh správy o posúdení látky MCPB bol predložený až v decembri 2001, ale táto látka bola zaradená do prílohy I k smernici 91/414 prostredníctvom smernice Komisie 2005/57/ES z 21. septembra 2005, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 91/414/EHS s cieľom zaradiť MCPA a MCPB ako účinné látky (Ú. v. EÚ L 246, s. 14).

240 Pokiaľ ide o fenarimol, Komisia vysvetľuje, že ide o kontroverznú látku, o ktorej bolo náročné rozhodnúť. Výbor neposkytol k návrhu smernice schvaľujúcej látku žiadne stanovisko a Komisia navrhla dva rozdielne akty v júni a v septembri 2006. Fenarimol bol nakoniec zaradený do prílohy I k smernici 91/414 v roku 2006 s výhradou dodržania prísnych podmienok, vrátane posúdenia po 18 mesiacoch, zatiaľ čo endosulfánu bolo poskytnuté obdobie takmer dvoch rokov na postupné stiahnutie.

241 Pokiaľ ide o vinclozolin, výbor tiež neposkytol stanovisko a Komisia navrhla smernicu s cieľom jeho zaradenia do prílohy I k smernici 91/414 v júni 2006. Komisia uvádza, že Rada zamietla tento návrh a že nenavrhol iné znenie. Upresňuje, že v dôsledku toho sa už na uvedenú látku od 1. januára 2007 nevzťahovali prechodné ustanovenia článku 8 ods. 2 smernice 91/414 a musela byť stiahnutá z trhu.

242 Súd prvého stupňa sa domnieva, že z týchto vysvetlení, ktoré sa žalobcovia nesnažili v priebehu pojednávania spochybníť, vyplýva, že sa nepreukázalo, že s fenarimolom a vinclozolinom sa zaobchádzalo priaznivejšie ako s endosulfánom. Je teda vhodné vyvodiť záver, že vzhľadom na osobitosť každého konania o preskúmaní, v dôsledku ktorej sú porovnania mimoriadne náročné, ako aj na mieru voľnej úvahy Komisie, pokiaľ ide o spôsob, akým vedie vyšetrovania tak technickej a komplexnej povahy, ktorá bola niekoľkokrát zmienená vyššie, žalobcovia nepreukázali, že rozdiely v priebeh konaní o posúdení predložené na porovnanie neboli objektívne odôvodnené.

243 Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že ôsma časť tretieho žalobného dôvodu nie je dôvodná.

O ostatných častiach tretieho žalobného dôvodu

244 Ako bolo uvedené vyššie, v rámci druhej, tretej, štvrtej, piatej, šiestej, siedmej, deviatej a desiatej časti žalobcovia poukazujú na porušenie zásady ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty, zákazu konať *ultra vires*, povinnosti vykonať starostlivé a nestranné

posúdenie, zákazu zneužitia právomoci, práva na obranu a práva byť vypočutý, zásady odbornosti a nezávislosti vedeckého poradenstva, zásady prednosti špeciálnych ustanovení pred všeobecnými ustanoveniami a zásady estoppel.

— Tvrdenia účastníkov konania

²⁴⁵ Predovšetkým, pokiaľ ide o údajné porušenie zásady ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, tvrdia, že rozhodnutie Komisie preskúmať endosulfán z hľadiska kritérií, ktoré nie sú uvedené v smernici 91/414, akými sú kritériá PBT a POP, alebo z hľadiska pravidiel, ktoré boli zmenené v priebehu posúdenia, ako napríklad usmernenia o metabolitoch, porušuje ich právnu istotu a legitímnu dôveru v to, že posúdenie ich účinnej látky sa uskutoční výlučne v rámci tejto smernice. Súdny dvor opakovane potvrdzuje zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, na základe ktorých by mali byť účinky právnej úpravy Spoločenstva jasné a predvídateľné pre tých, ktorí im podliehajú (rozsudok Súdneho dvora z 12. novembra 1981, *Meridionale Industria Salumi a i.*, 212/80 až 217/80, Zb. s. 2735, bod 10). Keďže Komisia opakovane menila kritériá posúdenia, mala žalobcom prinajmenšom poskytnúť dostatočnú lehotu a možnosti na prispôsobenie ich oznámenia novým kritériám. Navyše, normotvorcovi Spoločenstva prináleží zahrnúť každé nové kritérium posúdenia do smernice, na návrh Komisie a podľa príslušných legislatívnych procesov, a nie Komisii, aby z vlastnej iniciatívy stanovila novú právnu úpravu. Skutočnosť, že sa použili kritériá posúdenia, ktoré nie sú výslovne ustanovené v smernici 91/414, spôsobuje neplatnosť rozhodnutí založených na týchto nových kritériách, ako je to v prípade endosulfánu.

246 Ďalej, pokiaľ ide o zákaz konať *ultra vires*, žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, tvrdia, že Komisia nie je príslušná na posúdenie endosulfánu z hľadiska kritérií PBT a POP alebo vo vzťahu k pravidlám o metabolitoch, ktoré nie sú výslovne uvedené v smernici 91/414. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že vykonávací predpis, ktorý je prijatý v súlade s ustanoveniami základnej smernice, musí byť zrušený, ak „zmenil rozsah povinností uložených... základnou smernicou bez dodržania legislatívneho postupu stanoveného Zmluvou“ (rozsudok Súdneho dvora z 18. júna 1996, Parlament/Rada, C-303/94, Zb. s. I-2943). V každom prípade bolo Komisiou vedené posúdenie charakteristík POP a PBT povrchné a vykonané bez technickej alebo právnej spôsobilosti.

247 Pokiaľ ide o údajné porušenie povinnosti vykonať posúdenie starostlivo a nestranne, žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, tvrdia, že Komisia nemôže posúdiť neškodnosť endosulfánu na základe výsledkov pochádzajúcich z údajov týkajúcich sa inej látky, sulfátu endosulfánu a/alebo iných neznámych metabolitov, a ktoré vyplývajú z posúdenia vykonaného výlučne na úrovni pracovnej skupiny s ohľadom na kritérium PBT, založenom na nebezpečenstve, a ku ktorému nebol priložený záver na základe smernice 2000/60. Komisia je povinná preskúmať endosulfán z hľadiska jeho vlastných vlastností, na základe úplného posúdenia rizík, a nie z hľadiska údajne nebezpečných vlastností chemicky odlišných látok, akými sú metabolity, a použiť pritom sériu neúplných údajov. Podľa žalobcov zo zápisnice z trojstranného stretnutia zo 17. mája 2004 vyplýva, že sa zdá, že spravodajský členský štát a Komisia svojvoľne vybrali niektoré výsledky pochádzajúce z údajov týkajúcich sa endosulfánu, ktoré podporujú osobitný záver, a úmyselne ignorovali iné výsledky a úpravy, ktoré žalobcovia vykonali s cieľom odpovedať na pretrvávajúce obavy posudzovateľov týkajúce sa bezpečného použitia spojeného s formuláciou CS. Komisia týmto nevykonala starostlivé a nestranné posúdenie endosulfánu.

248 Navyše, pokiaľ ide o údajnú existenciu zneužitia právomoci, žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, tvrdia, že Komisia zneužila svoju právomoc tým, že nevykonala zaradenie endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 vzhľadom na kritériá, ktoré nie sú uvedené v tejto smernici, a na základe série svojvoľne vybratých údajov neobsahujúcich najnovšie údaje, ktoré predložili. Závery Komisie týkajúce sa

endosulfánu sú založené na neúplných a obmedzených výsledkoch alebo na výsledkoch získaných uplatnením metodológie zameranej na nebezpečenstvo podľa zásad stanovených smernicou 2000/60, ale nie na základe procesu posúdenia stanoveného smernicou 91/414, čo vyvoláva dojem, že ide o svojvoľné rozhodnutie, ktorého jediným cieľom je potvrdiť závery PBT a/alebo POP na podporu rozhodnutia o nezaradení endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414. Komisia a spravodajca okrem toho vyžadovali predloženie niektorých štúdií, ktoré neboli súčasťou rámca smernice 91/414 a ktoré nesúviseli s podmienkami skutočného použitia. V každom prípade mal byť endosulfán a jeho metabolity posúdené samostatne. Tvrdené vlastnosti PBT alebo iné obavy týkajúce sa metabolitov endosulfánu preto, podľa žalobcov, nemôžu negatívne ovplyvniť posúdenie samotného endosulfánu na základe smernice 91/414, ale vyžadujú rozdielne posúdenie, ktoré sa spravodajský členský štát rozhodol nevykonať. Komisia tým, že použila výsledky metabolitov endosulfánu (alebo neexistenciu týchto výsledkov) na účely nezaradenia endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414, zneužila právomoci, ktoré jej boli zverené touto smernicou.

249 Pokiaľ ide o údajné porušenie práva na obranu a práva byť vypočutý, žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, tvrdia, že Komisia tým, že nepreskúmala nové údaje a tvrdenia, ktoré predložili na ich podporu, niekoľkokrát zmenila kritériá posúdenia bez toho, aby im poskytla dostatok času na adaptáciu, a uplatnila kritériá, ktoré nie sú uvedené v smernici 91/414, ich pozbavila možnosti účinne predniesť svoju obranu. Spravodajský členský štát neposúdil endosulfán v súlade s kritériami smernice 91/414, nekomunikoval s oznamovateľmi, žiadal predloženie štúdií, ktoré neboli relevantné alebo ktoré išli nad rámec smernice 91/414 a odmietol preskúmať niektoré predložené údaje, ktoré však boli rozhodujúce pre riadne posúdenie endosulfánu. Vzhľadom na také pochybenia a zjavné porušenia mala Komisia zakročiť z titulu svojej povinnosti riadnej správy vecí verejných, aby zabezpečila, že, po prvé, posúdenie sa vykoná primeraným vedeckým a právnym spôsobom a, po druhé, že žalobcovia budú mať dostatok času a príležitostí na účinnú obranu svojich stanovísk a prispôbenie sa pravidlám, ktoré boli viackrát zmenené.

250 Pokiaľ ide o údajné porušenie zásady odbornosti a nezávislosti vedeckého poradenstva, žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, sa dovolávajú oznámenia Komisie z 30. apríla 1997 o zdraví spotrebiteľov a bezpečnosti potravín, v ktorom sa uvádza, že vysokokvalitné vedecké údaje majú zásadný význam pre vytváranie a zmenu pravidiel Spoločenstva, ktoré sa týkajú všeobecne ochrany spotrebiteľa a osobitne zdravia spotrebiteľa. Okrem toho, na základe rozhodnutia Komisie 97/579/ES z 23. júla 1997, ktorým sa ustanovujú vedecké výbory pre oblasti zdravia spotrebiteľov a bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 237, s. 18) v záujme spotrebiteľov a priemyslu, musia byť základom vedeckého poradenstva o záležitostiach, ktoré sa týkajú zdravia spotrebiteľov, zásady vynikajúcej kvality a nezávislosti. Súd prvého stupňa okrem toho už rozhodol, že vykonanie vedeckého posúdenia rizík tak vyčerpávajúceho, ako je to možné na základe vedeckých stanovísk založených na zásadách odbornosti, transparentnosti a nezávislosti predstavuje dôležitú procesnú záruku s cieľom zabezpečiť vedeckú objektivnosť opatrení a vylúčiť prijatie svojvoľných opatrení (rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. septembra 2002, Pfizer Animal Health/Rada, T-13/99, Zb. s. II-3305, bod 172). Pokiaľ však ide o endosulfán, spravodajský členský štát odporučil nezaradenie do prílohy I k smernici 91/414 z veľkej časti na základe obáv týkajúcich sa metabolitov a tvrdených vlastností PBT a POP, ktoré smernica 91/414 nestanovuje a ktoré sa nepoužili na posúdenie iných molekúl. Neustále meniace sa usmernenia okrem toho spôsobili, že posúdenie dokumentácie žalobcov sa stalo celkom nepredvídateľným. Posúdenie je preto úplne subjektívne a neposkytuje objektívne stanoviská na požadovanej vysokej vedeckej úrovni.

251 Pokiaľ ide o údajné porušenie zásady prednosti špeciálnych ustanovení pred všeobecnými ustanoveniami, žalobcovia, ktorých v konaní podporuje ECPA, tvrdia, že Komisia nemohla dospieť k rozhodnutiu o nezaradení endosulfánu do prílohy I k smernici 91/414 použitím kritérií, akými sú kritériá en PBT a POP, ktoré sú založené na nebezpečenstve a ktoré nie sú stanovené v rámci posúdenia na základe smernice 91/414, ale na základe smernice 2000/60. Smernica 91/414 je špeciálna právna úprava, a teda právna úprava, ktorá má prednosť. V dôsledku toho v prípade konfliktu medzi smernicou 2000/60 a smernicou 91/414, má táto druhá menovaná smernica prednosť pred prvou (*lex specialis*).

252 Na záver, podľa žalobcov, ktorých v konaní podporuje ECPA, nie je na základe zásady estoppel možné dovolávať sa skutočnosti alebo pochybenia, ktoré mohlo byť dôsledkom svojho vlastného konania. Žalobcovia sa domnievajú, že uplatnenie tejto zásady v prejednávacom prípade bráni tomu, aby Komisia odmietla preskúmať nové údaje, ktoré jej boli predložené, z dôvodu, že treba dodržať niektoré umelo stanovené lehoty, hoci takéto rozhodnutie je jasne a výhradne poznačené celkovým omeškaním v posúdení prípravkov na ochranu rastlín všeobecne a endosulfánu osobitne, ktoré je spôsobené tým, že samotná Komisia nevyjadrila promptne svoje obavy týkajúce sa endosulfánu, že im nedala dostatočnú lehotu pre odpoveď na tieto obavy a že nepreskúmala ich vyjadrenia v stanovených lehotách. Takisto, ak lehota nemôže byť dodržaná z dôvodu zavedenia nových kritérií posúdenia, ktoré v priebehu procesu posúdenia neboli stanovené, lehota na prijatie rozhodnutia už nebude na základe zásady estoppel platná. V tomto prípade Komisia zaviedla nové kritériá a usmernenia v priebehu procesu posúdenia a tým sama vytvorila prekážku pre dodržanie daných lehôt.

253 Komisia, ktorú v konaní podporuje Španielske kráľovstvo, spochybňuje tvrdenia žalobcov.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

254 Predovšetkým, pokiaľ ide o uplatňovanú existenciu zneužitia právomoci, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry pojem zneužitie právomoci má presný význam v práve Spoločenstva a že sa vzťahuje na situáciu, keď správny orgán používa svoje právomoci na iný účel, ako je účel, na ktorý mu boli zverené. Rozhodnutie predstavuje zneužitie právomoci len vtedy, ak sa na základe objektívnych, relevantných a zhodujúcich sa ukazovateľov zdá, že bolo prijaté preto, aby sa dosiahli iné ciele ako

uvádzané ciele (rozsudky Súdneho dvora z 25. júna 1997, *Itálie/Komisia*, C-285/94, Zb. s. I-3519, bod 52; rozsudky Súdu prvého stupňa z 28. septembra 1999, *Fruchthandelsgesellschaft Chemnitz/Komisia*, T-254/97, Zb. s. II-2743, bod 76, a *Cordis/Komisia*, T-612/97, Zb. s. II-2771, bod 41).

255 Treba skonštatovať, že žalobcovia na účely preukázania existencie zneužitia právomoci nepredložili objektívne, relevantné a zhodujúce sa ukazovatele, ktoré by umožnili vyvodiť záver, že rozhodnutie vyžiadať si určitú štúdiu v priebehu konania o posúdení alebo samotné napadnuté rozhodnutie bolo prijaté na iné ciele ako uvádzané ciele, najmä uskutočnenie cieľov smernice 91/414, konkrétne, na jednej strane, odstránenie prekážok obchodu s prípravkami na ochranu rastlín v rámci Spoločenstva a zlepšenie rastlinnej výroby a, na druhej strane, ochranu zdravia ľudí a zvierat a životného prostredia.

256 Ďalej, pokiaľ ide o odbornosť a nezávislosť vedeckého poradenstva, z bodov 170 až 172 rozsudku *Pfizer Animal Health/Rada*, už citovaného v bode 250 vyššie, na ktorý sa žalobcovia odvolávajú, vyplýva toto:

„Zásada obozretnosti umožňuje inštitúciám Spoločenstva prijať v záujme ľudského zdravia, ale na základe doposiaľ neúplného vedeckého poznania, ochranné opatrenia, ktoré môžu zasiahnuť, a aj závažným spôsobom, do chráneného právneho postavenia, a poskytuje inštitúciám v tejto súvislosti rozsiahlu mieru voľnej úvahy. V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa má za takých okolností dodržiavanie záruk priznaných právnym poriadkom Spoločenstva o to zásadnejší význam. Medzi tieto záruky patrí najmä povinnosť príslušnej inštitúcie starostlivo a nestranne preskúmať všetky relevantné okolnosti prejednávaneho prípadu... Z toho vyplýva, že vykonanie vedeckého posúdenia rizík tak vyčerpávajúceho, ako je to možné na základe vedeckých stanovísk založených na zásadách odbornosti, transparentnosti a nezávislosti predstavuje dôležitú procesnú záruku s cieľom zabezpečiť vedeckú objektívnosť opatrení a vylúčiť prijatie svojvoľných opatrení.“

- 257 Na základe tejto judikatúry a na rozdiel od stanoviska Komisie nie je skutočnosť, že žalobcovia sa dovolávajú potreby založiť napadnuté rozhodnutie na odborných a nezávislých vedeckých stanoviskách, pozbavená relevantnosti. Je však opodstatnené pripomenúť, že určité osobitosti konania o posúdení, akými sú konzultácia odborníkov členských štátov a možnosť podnikov — oznamovateľov predložiť doplňujúce údaje a štúdie na základe stretnutí a diskusií s rôznymi subjektmi zapojenými do konania o posúdení, jasne odpovedajú na obavu o dodržanie procesných záruk, o ktorých sa pojednáva v rozsudku Pfizer Animal Health/Rada, už citovanom v bode 250 vyššie. Vyššie sa dospelo k záveru, že Komisia sa v rámci konania nedopustila žiadneho pochybenia, ktoré by mohlo viesť k zrušeniu napadnutého rozhodnutia. Treba tiež poznamenať, že žalobcovia si zamieňajú dodržiavanie procesných záruk s možnosťou rôznych pohľadov na meritum veci.
- 258 Pokiaľ ide o zostávajúcu časť, treba skonštatovať, že žalobcovia nerozvíjajú iné tvrdenia ako tvrdenia uvedené v rámci prvého a druhého žalobného dôvodu, ktoré boli všetky zamietnuté. Tvrdenia uvádzané na podporu ostatných častí tohto žalobného dôvodu treba teda zamietnuť.
- 259 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti je opodstatnené neprijať tento žalobný dôvod a následne zamietnuť žalobu v celom rozsahu.

O opatreniach na zabezpečenie priebehu konania

- 260 Okrem návrhov zamietnutých v bodoch 152 a 167 vyššie, žalobcovia tiež požiadali Súd prvého stupňa, aby predvolal niektorých znalcov alebo ich písomne vypočul v súvislosti s konkrétnymi otázkami týkajúcimi sa relevantnosti údajov, ktoré predložili, ale ktoré Komisia nezohľadnila, a času potrebného na ich preskúmanie, ako aj ohľadom znaleckej

správy o technických otázkach nastolených v tejto veci. Súd prvého stupňa sa domnieva, že tieto opatrenia sú zbytočné najmä vzhľadom na zistenia vykonané v rámci preskúmania prvého žalobného dôvodu a druhej časti druhého žalobného dôvodu a že tieto návrhy teda musia byť zamietnuté.

O trovách

²⁶¹ Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobcovia nemali vo svojich návrhoch úspech a Komisia navrhovala zaviazat' ich na náhradu trov konania, je opodstatnené zaviazat' ich na náhradu svojich vlastných trov konania a trov konania Komisie.

²⁶² Podľa článku 87 ods. 4 prvého pododseku rokovacieho poriadku členské štáty, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci, znášajú vlastné trovy konania. Teda Španielske kráľovstvo znáša svoje vlastné trovy konania.

²⁶³ Podľa článku 87 ods. 4 tretieho pododseku rokovacieho poriadku ECPA, vedľajší účastník konania, tiež znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (štvrtá komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Žaloba sa zamieta.**
- 2. Bayer CropScience AG, Makhteshim-Agan Holding BV, Alfa Georgika Efodia A EVE a Aragonesas Agro, SA znášajú svoje vlastné trovy konania a sú povinní nahradiť trovy konania Komisie.**
- 3. Španielske kráľovstvo a European Crop Protection Association (ECPA) znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Czúcz

Cooke

Labucka

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 9. septembra 2008.

Tajomník

Predseda komory

E. Coulon

O. Czúcz

Obsah

Právny rámec	II - 2088
Ustanovenia Zmluvy	II - 2088
Smernica 91/414/EHS	II - 2089
Nariadenie (EHS) č. 3600/92	II - 2092
Okolnosti predchádzajúce sporu	II - 2097
Konanie o posúdení	II - 2097
Napadnuté rozhodnutie	II - 2102
Konanie a návrhy účastníkov konania	II - 2104
O prípustnosti	II - 2106
O právnom záujme na konaní	II - 2106
Tvrdenia účastníkov konania	II - 2106
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2107
O aktívnej legitímácii	II - 2109
Tvrdenia účastníkov konania	II - 2109
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2109
O veci samej	II - 2110
O prvom žalobnom dôvode založenom na procesných vadách, nespravodlivej povahe konania o posúdení a porušení zásady ochrany legitímnej dôvery a o druhej časti druhého žalobného dôvodu založeného na porušení článku 5 ods. 1 smernice 91/414	II - 2110
O úvodnej otázke uplatnenia procesných lehôt a článku 5 ods. 1 smernice 91/414	II - 2111
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2111

— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2112
O prvej problematike týkajúcej sa neznámeho metabolitu	II - 2118
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2118
— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2122
O druhej problematike týkajúcej sa dokumentácie CS	II - 2135
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2135
— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2136
O tretej problematike týkajúcej sa vystavenia prevádzkovateľa v uzavretom priestore	II - 2139
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2139
— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2140
O štvrtej problematike týkajúcej sa revidovanej SPP	II - 2143
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2143
— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2144
O piatej problematike týkajúcej sa údajnej klasifikácie endosulfánu ako POP a PBT	II - 2146
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2146
— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2147
O šiestej problematike týkajúcej sa použitia v skleníkoch	II - 2149
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2149
— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2150

O siedmej problematike týkajúcej sa vplyvu omeškania spôsobeného spravodajským členským štátom a Komisiou v konaní o posúdení	II - 2152
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2152
— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2153
O prvej časti druhého žalobného dôvodu založenej na porušení článku 95 ods. 3 ES	II - 2156
Tvrdenia účastníkov konania	II - 2156
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2158
O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení niektorých všeobecných zásad práva Spoločenstva	II - 2159
O prvej časti založenej na porušení zásady proporcionality	II - 2159
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2159
— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2161
O ôsmej časti založenej na porušení zásady rovnosti zaobchádzania	II - 2164
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2164
— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2165
O ostatných častiach tretieho žalobného dôvodu	II - 2168
— Tvrdenia účastníkov konania	II - 2169
— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 2173
O opatreniach na zabezpečenie priebehu konania	II - 2175
O trovách	II - 2176